

Κόστος ενέργειας και ελληνική οικονομία: Επιπτώσεις και προοπτικές

Νίκος Βέττας

Γενικός Διευθυντής, IOBE και Καθηγητής, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ημερίδα Ακαδημίας Αθηνών
«Το κόστος ενέργειας στην Ελλάδα»
Αμφιθέατρο Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών
Παρασκευή, 13 Οκτωβρίου 2023

Περιεχόμενα

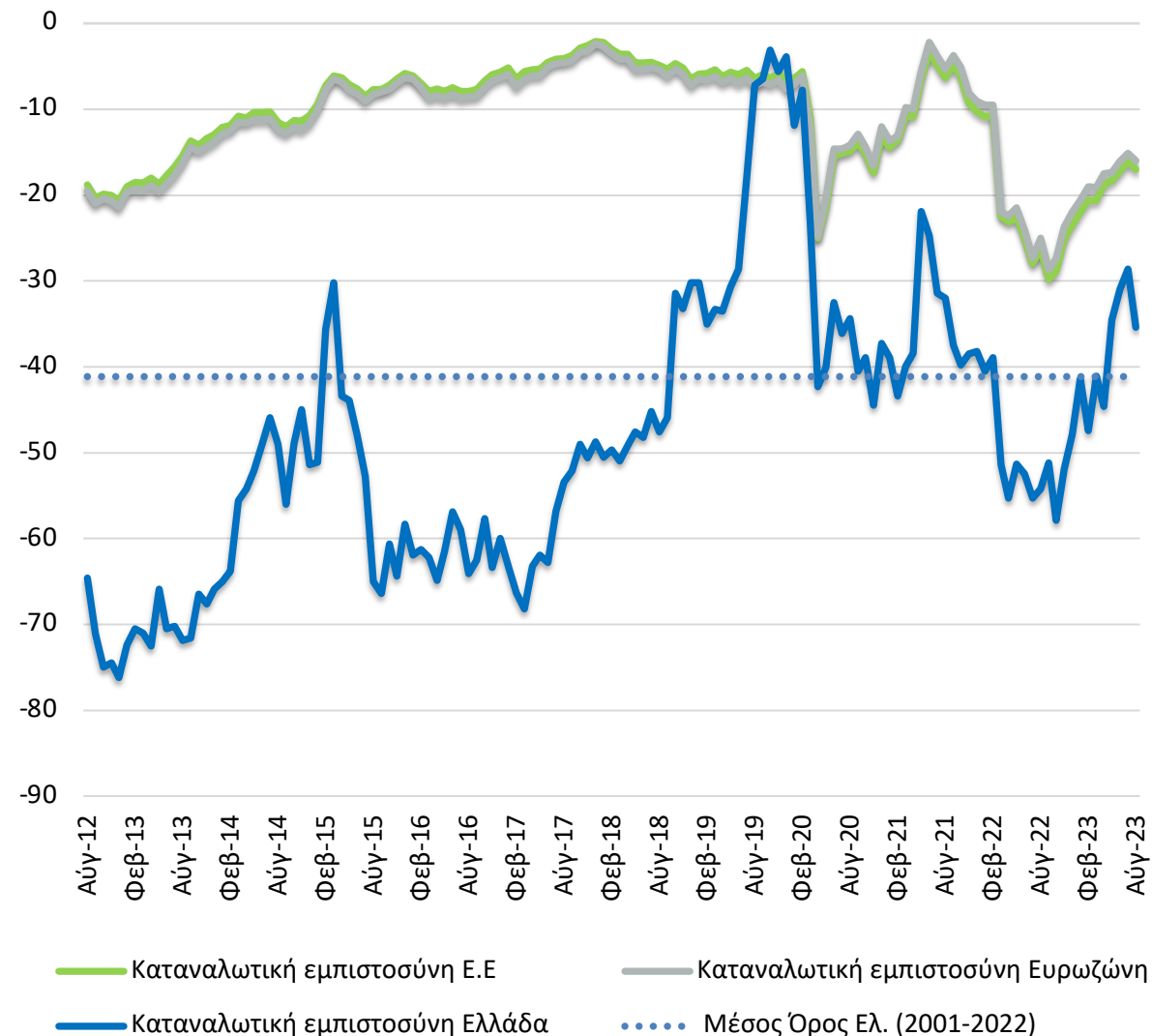
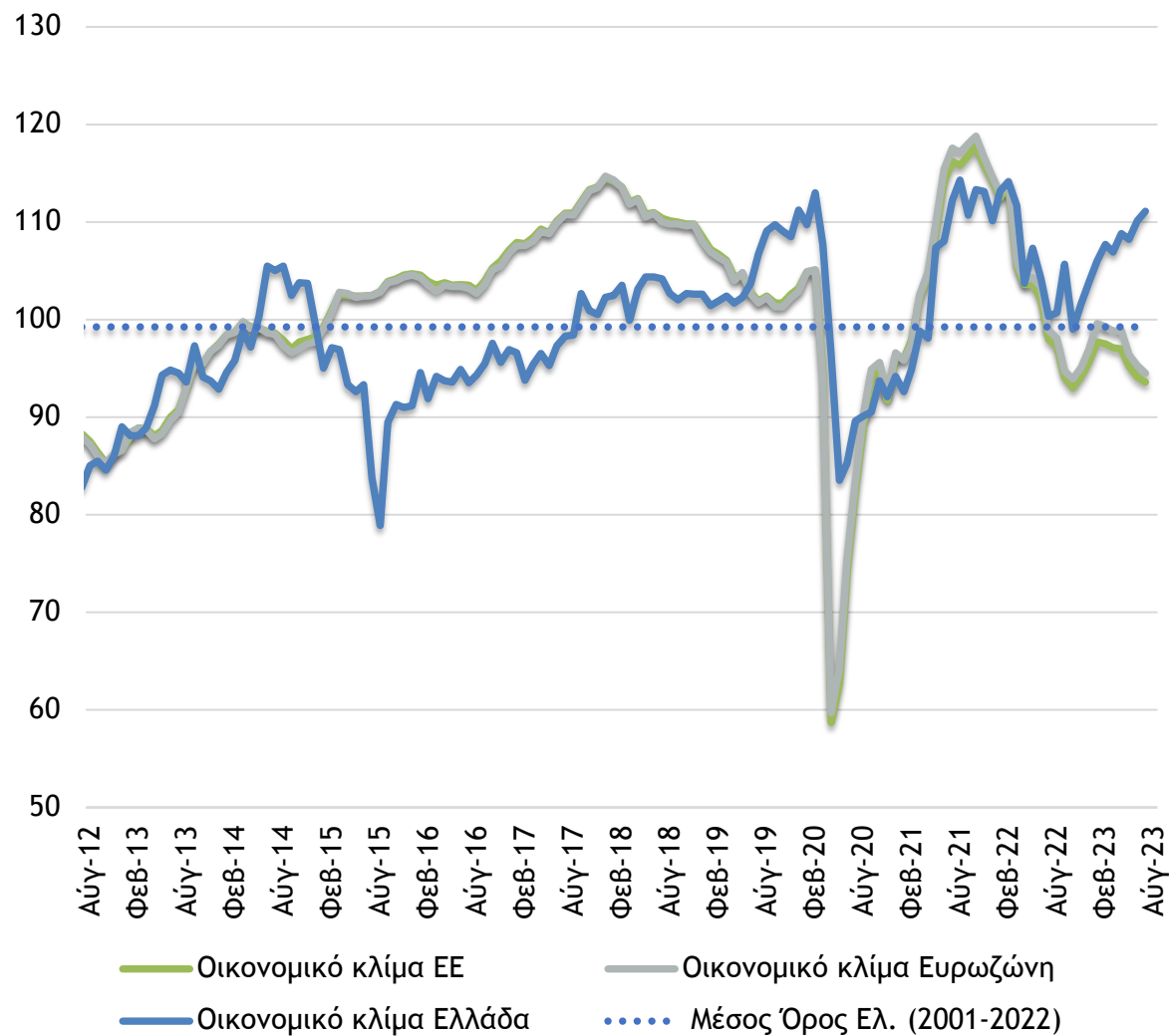
1. Δυναμική και τάσεις ελληνικής οικονομίας
2. Κόστος ενέργειας στην ελληνική οικονομία
3. Προοπτικές και προκλήσεις

1

Πρόσφατη δυναμική ελληνικής οικονομίας

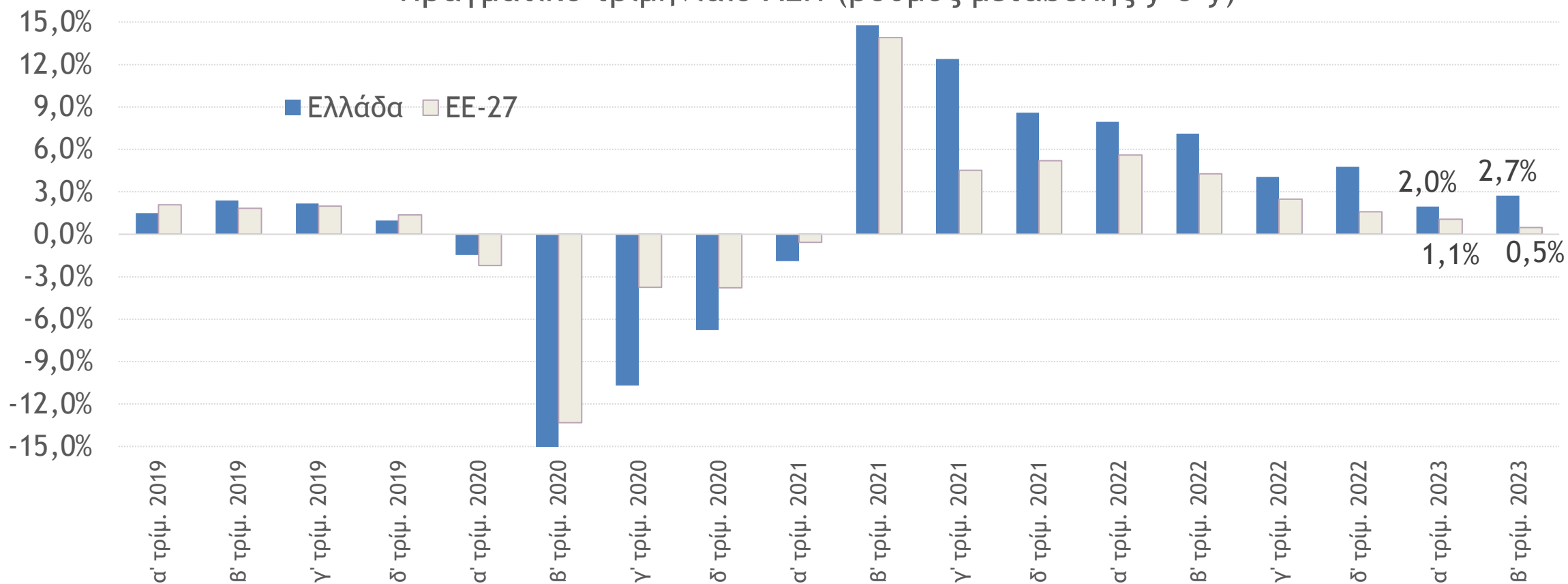

Το οικονομικό κλίμα και η καταναλωτική εμπιστοσύνη ανέκαμψαν το 2023, μετά από πτωτική πορεία ενός έτους

Ο εγχώριος ρυθμός ανάπτυξης διατηρεί δυναμική, ενώ στις περισσότερες Ευρωπαϊκές οικονομίες επιβραδύνεται

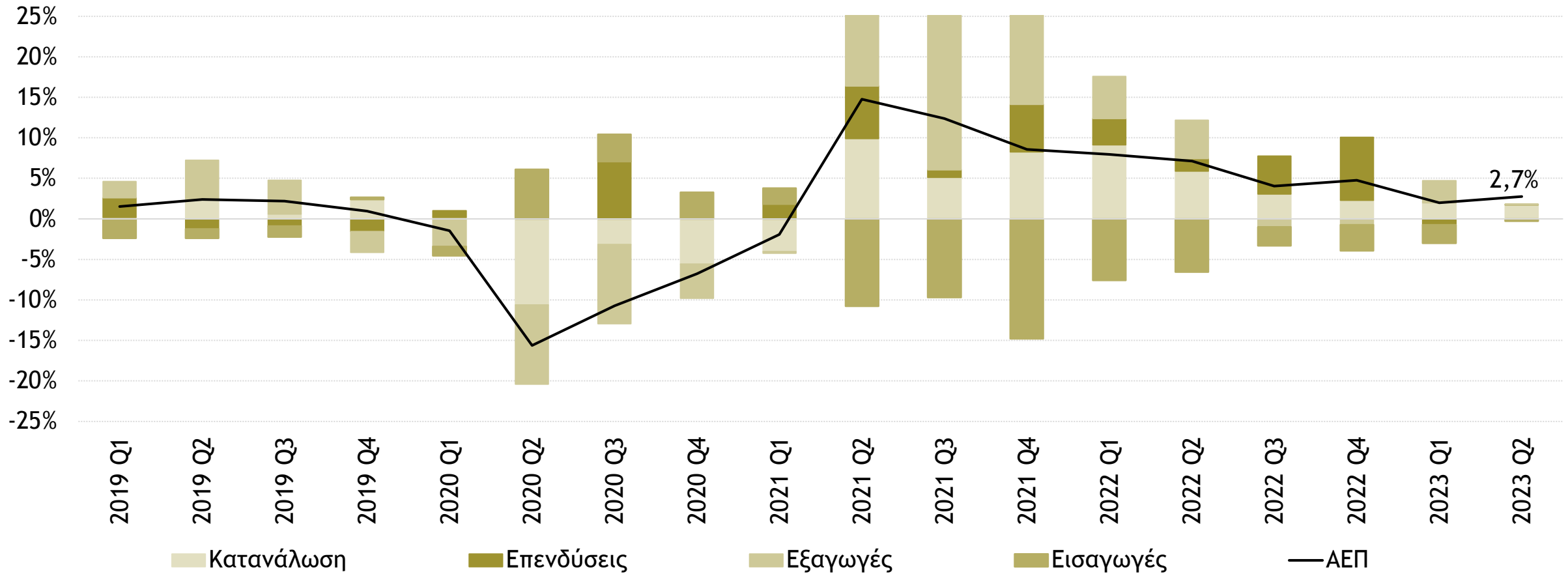
Πραγματικό τριμηνιαίο ΑΕΠ (ρυθμός μεταβολής γ-ο-γ)

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα συγκλίνει με το αντίστοιχο στην ΕΕ το 2023, με σημαντική ώθηση από την κατανάλωση και τις πάγιες επενδύσεις

Συνεισφορά συνιστωσών του ΑΕΠ

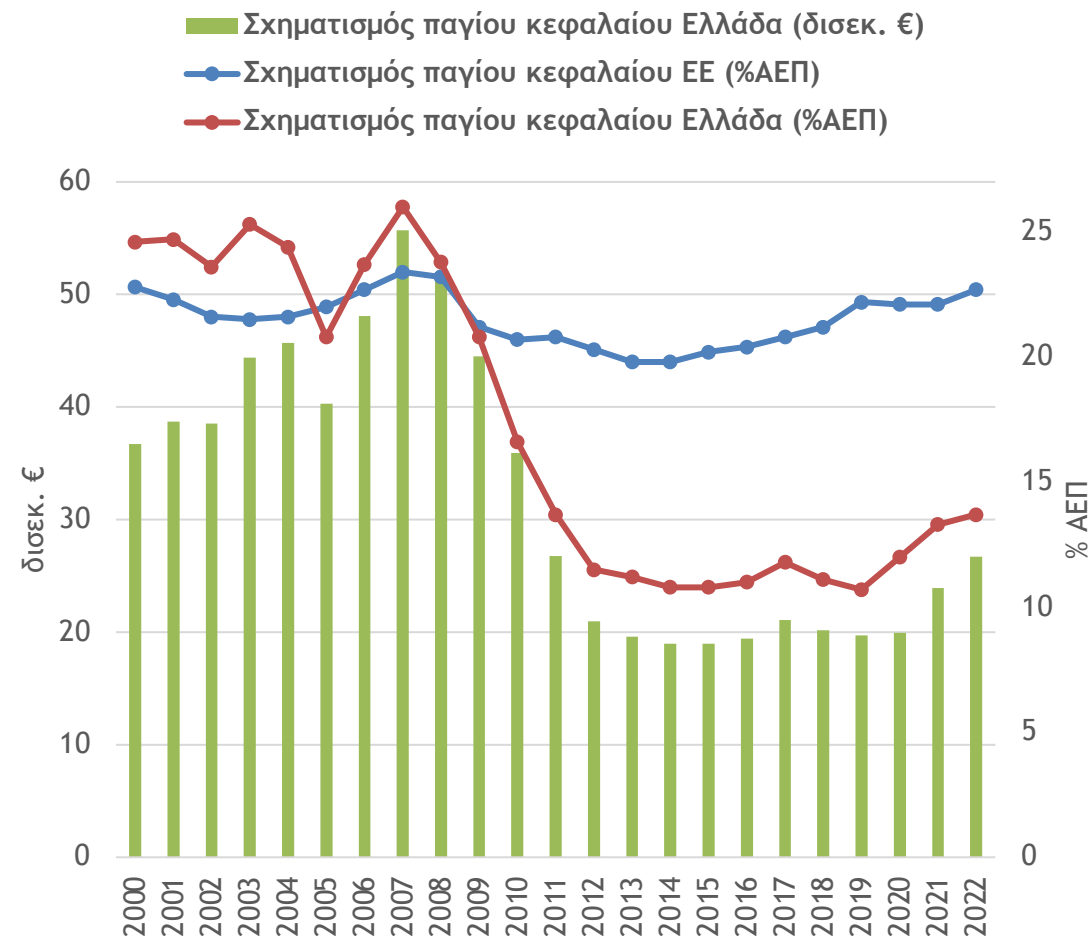
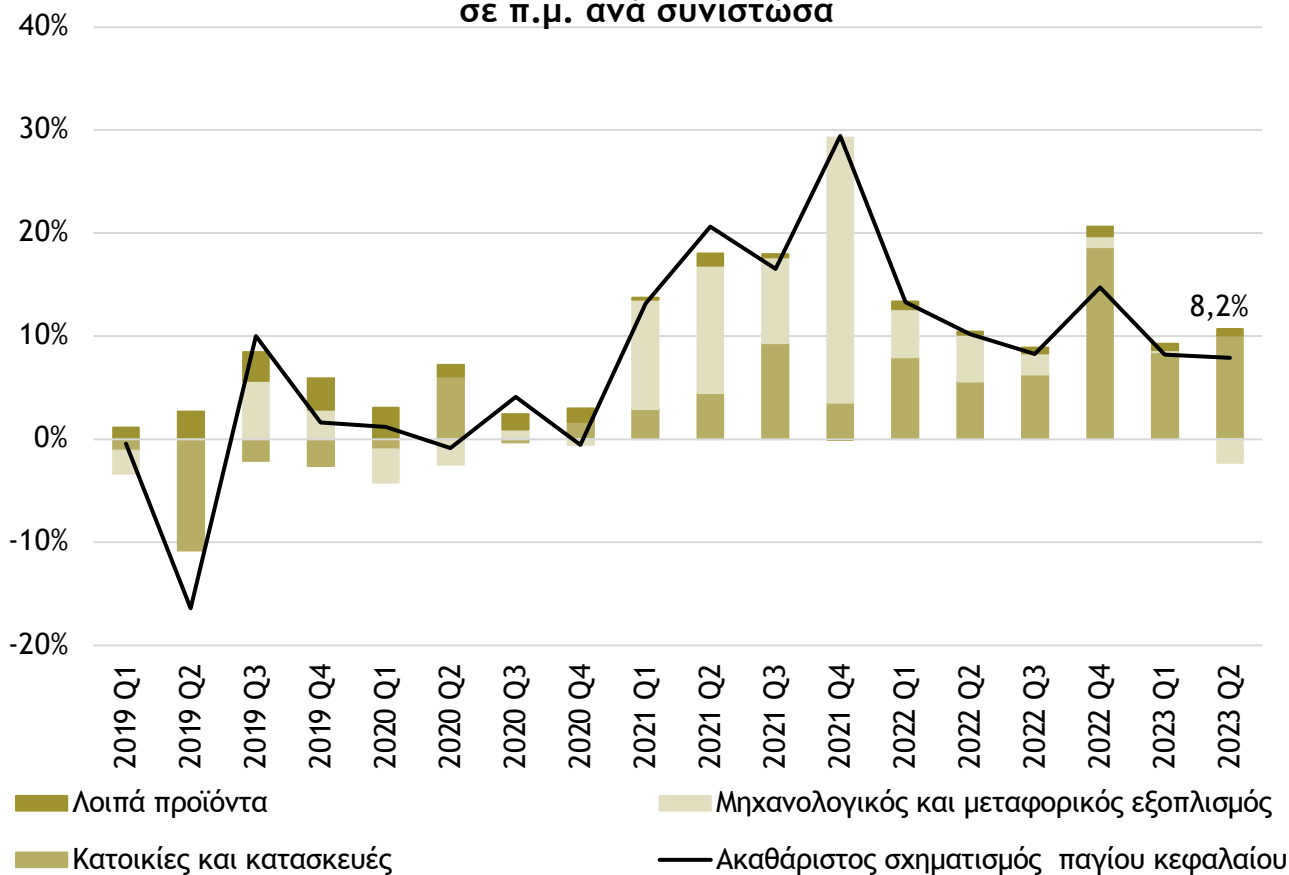
Ετήσια % μεταβολή για ε.δ. ΑΕΠ, συνεισφορά σε π.μ. ανά συνιστώσα

Το δεύτερο τρίμηνο του 2023 παραμένει ανθεκτική η κατανάλωση, ενώ η συμβολή των πάγιων επενδύσεων αντισταθμίστηκε λόγω αρνητικής μεταβολής των αποθεμάτων. Ουδέτερη η επίδραση του εξωτερικού τομέα.

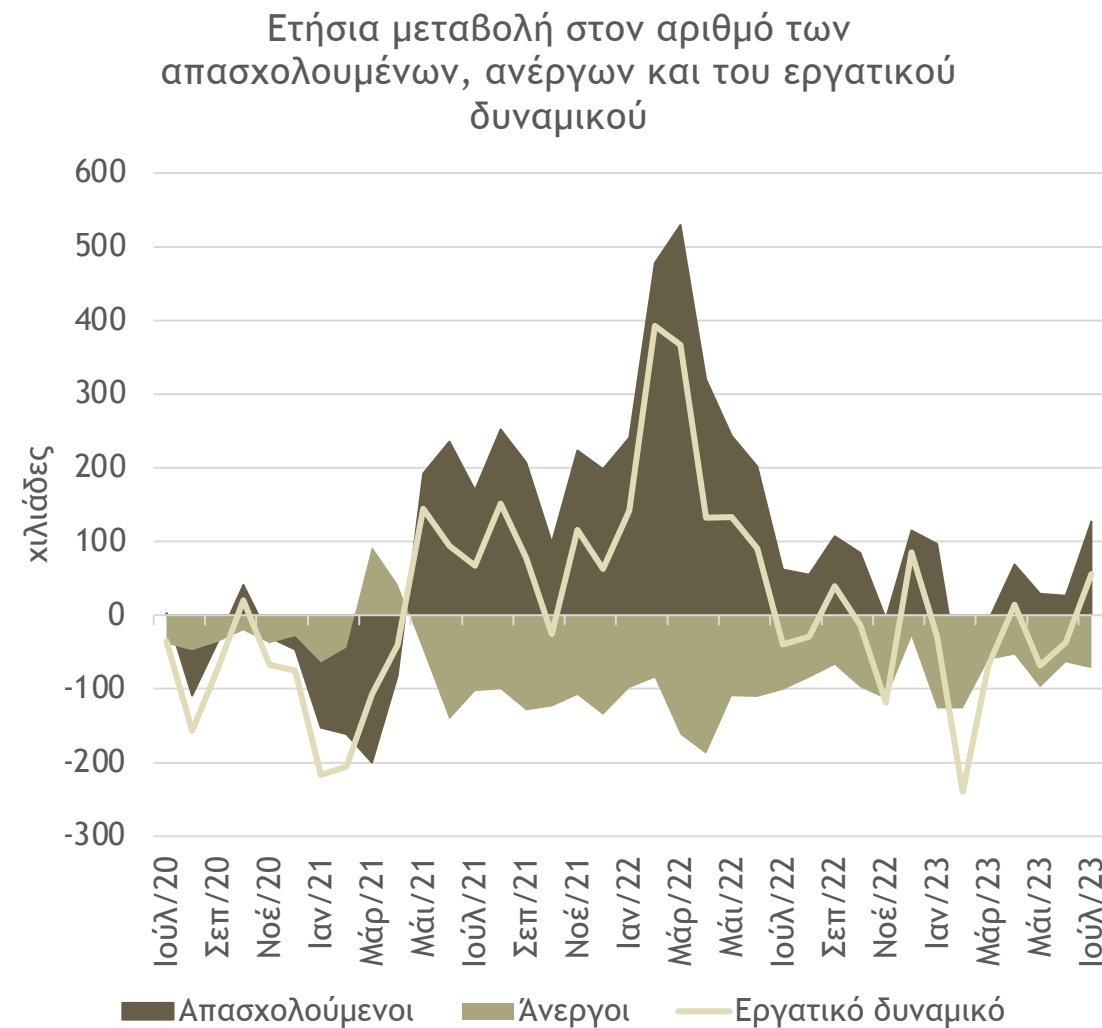
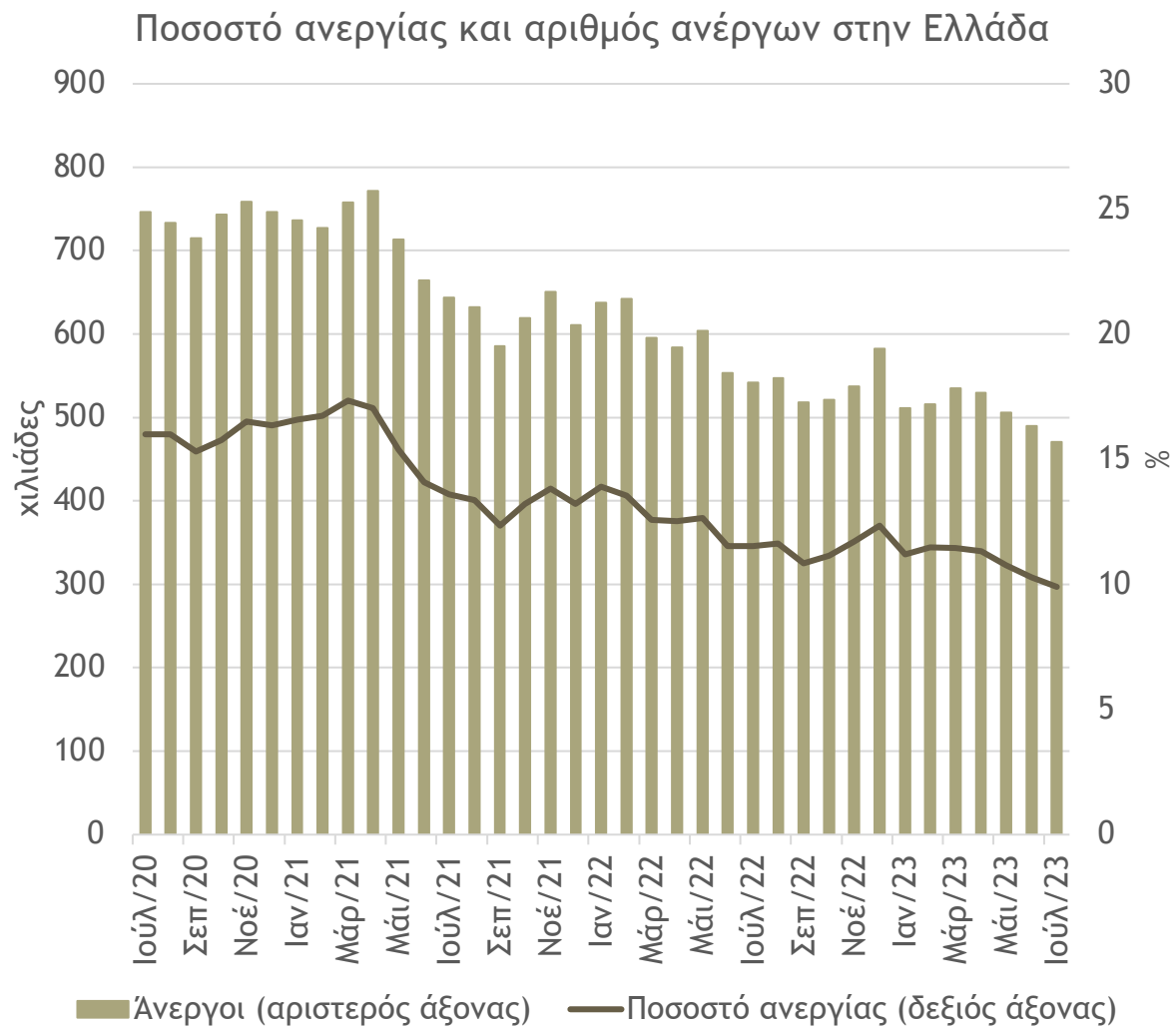
Σχηματισμός παγίου κεφαλαίου και επενδυτικό κενό

Ετήσια % μεταβολή για ε.δ παγίων επενδύσεων, συνεισφορά σε π.μ. ανά συνιστώσα

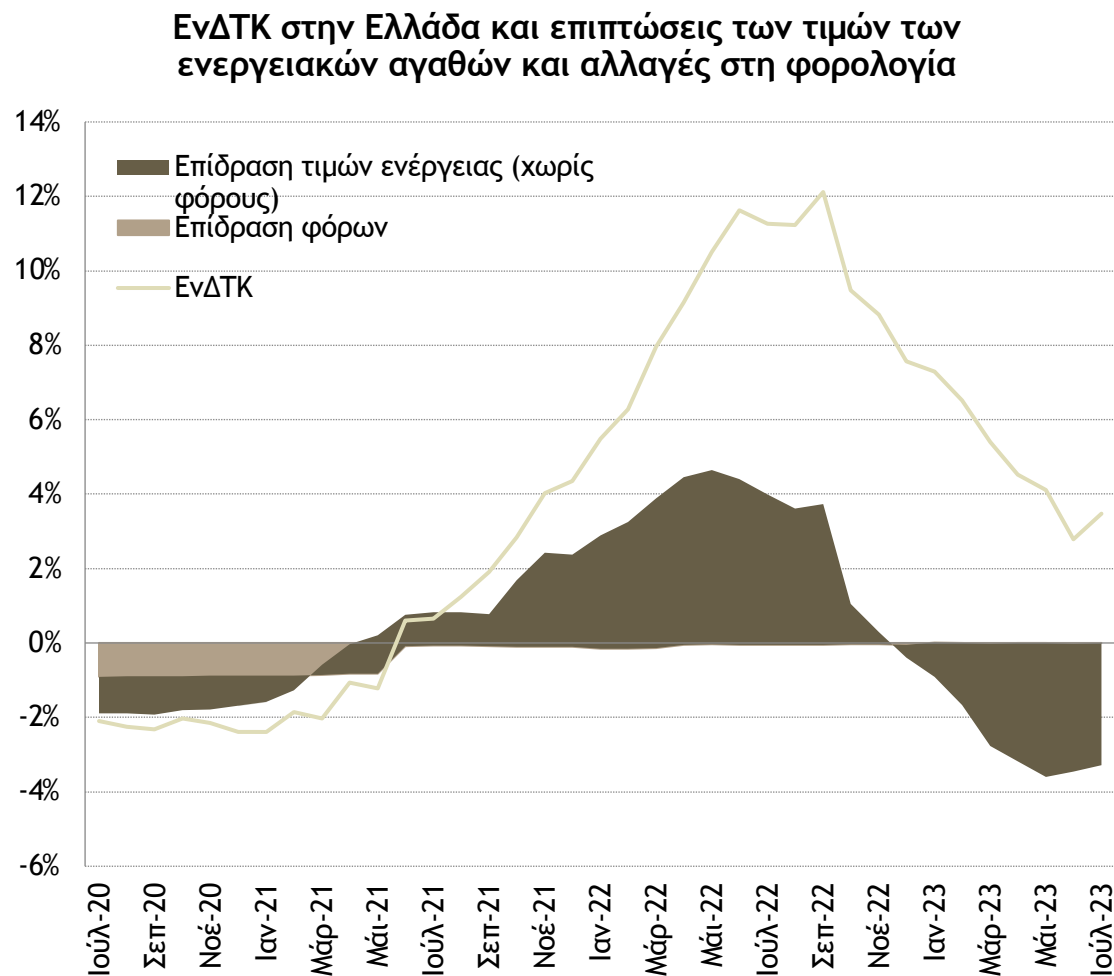
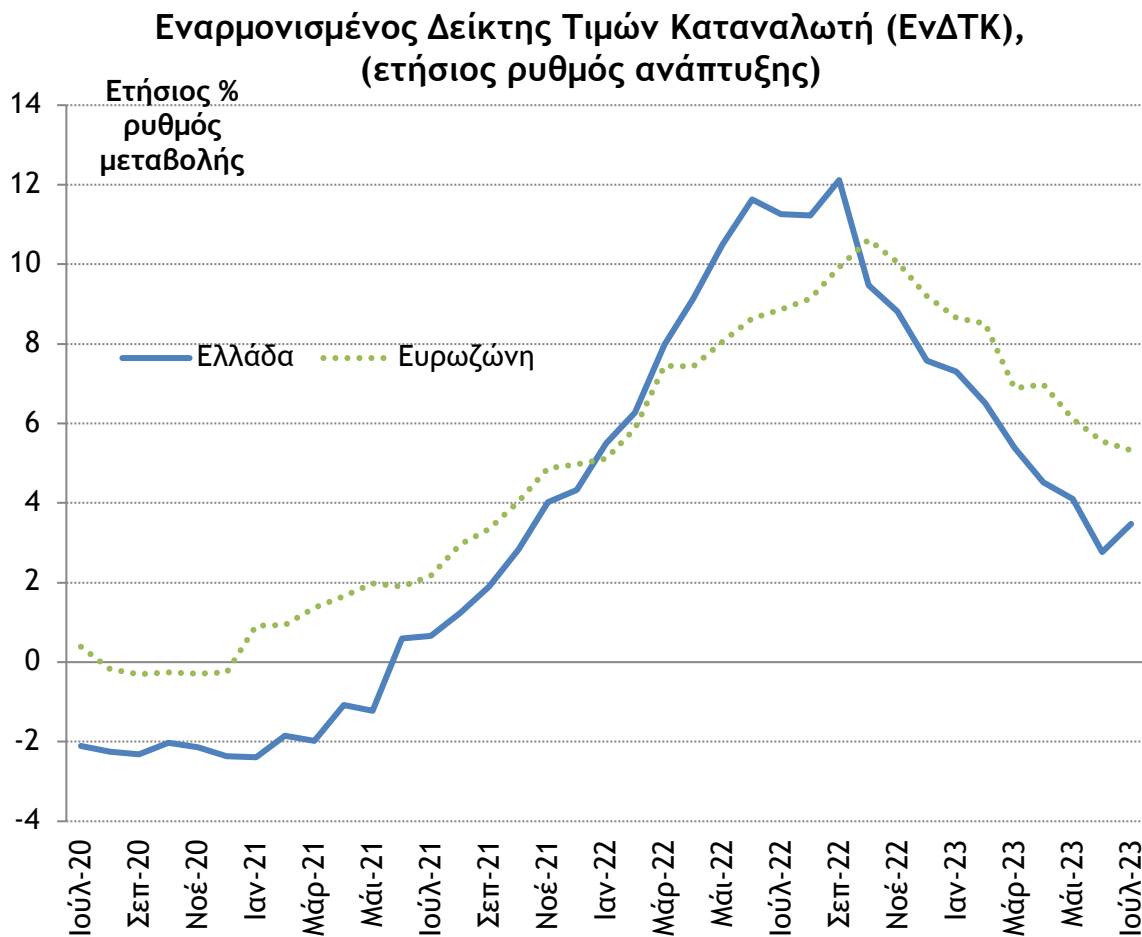
Η ανάκαμψη των παγίων επενδύσεων το 2023 οφείλεται κυρίως στον κατασκευαστικό κλάδο, ενώ ετερόκλητες είναι οι τάσεις σε μηχανολογικό και μεταφορικό εξοπλισμό

Η αγορά εργασίας βελτιώνεται σταδιακά, με το ποσοστό ανεργίας να πλησιάζει στην μονοψήφια περιοχή

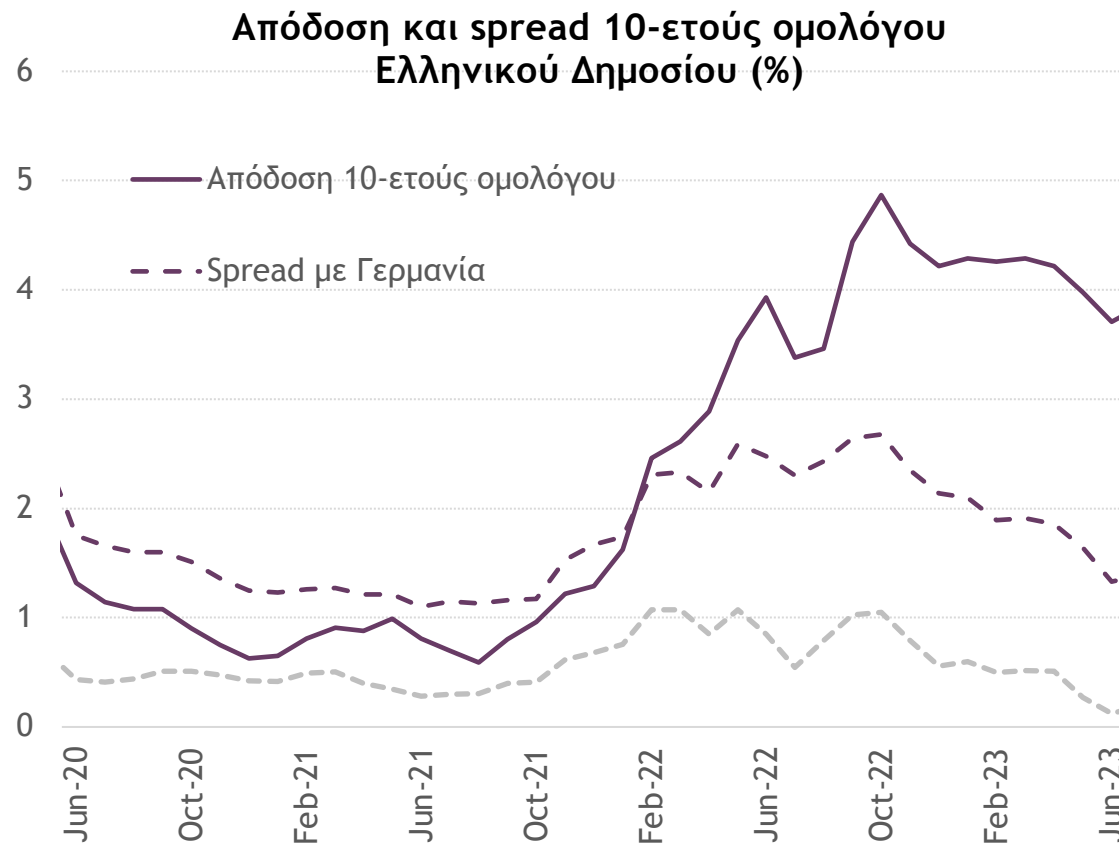
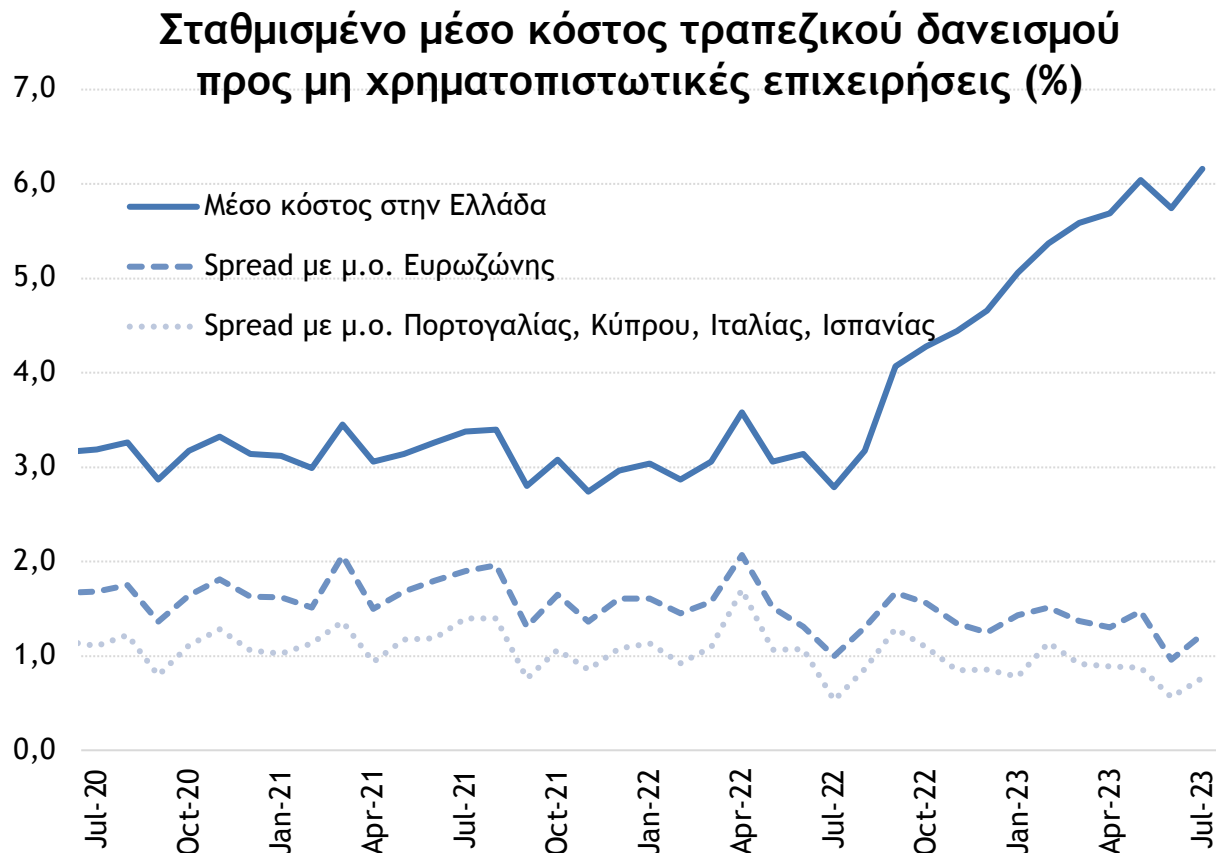

Σταδιακή αποκλιμάκωση του πληθωρισμού το 2023, σε συνέχεια υποχώρησης των διεθνών τιμών ενέργειας

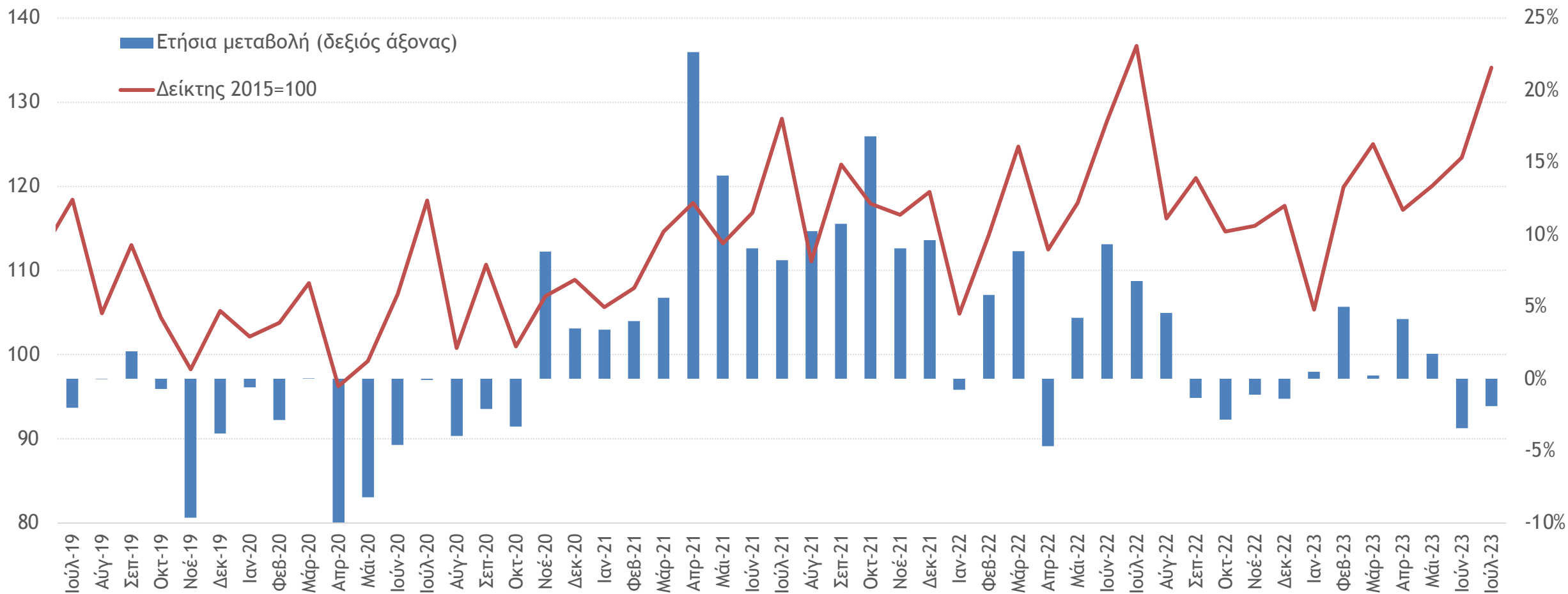
Το κόστος νέας ιδιωτικής χρηματοδότησης έχει αυξηθεί συστηματικά το 2023

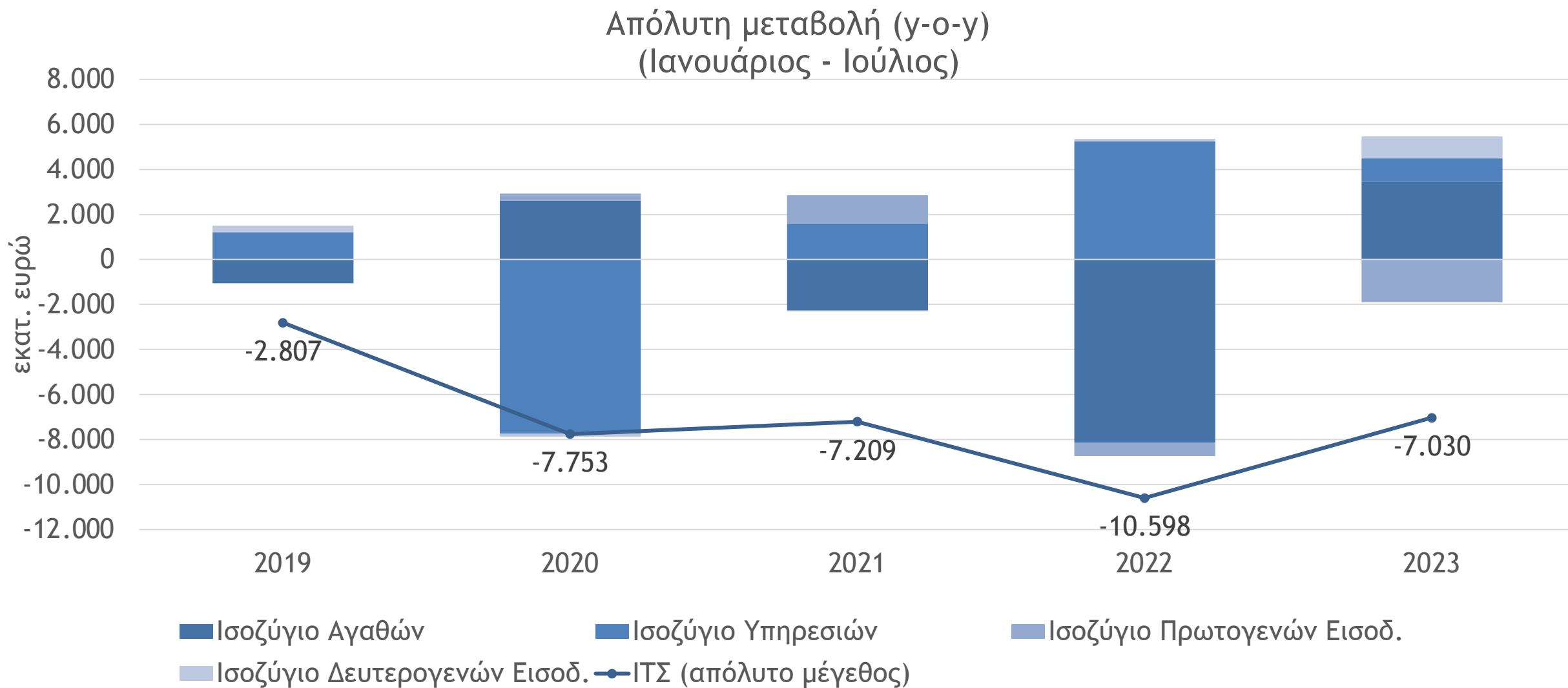
Για τον δημόσιο τομέα παρατηρείται άμβλυση, κυρίως λόγω της μείωσης του spread με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, υπό την επίδραση και της σταδιακής ανάκτησης της επενδυτικής βαθμίδας από διεθνείς οίκους αξιολόγησης

Κόπωση στη βιομηχανική παραγωγή τους τελευταίους μήνες, σε συνέχεια δυναμικής ανάκαμψης την περίοδο 2021-2022

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής

Το έλλειμμα στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών περιορίζεται το 2023, όμως παραμένει υψηλό

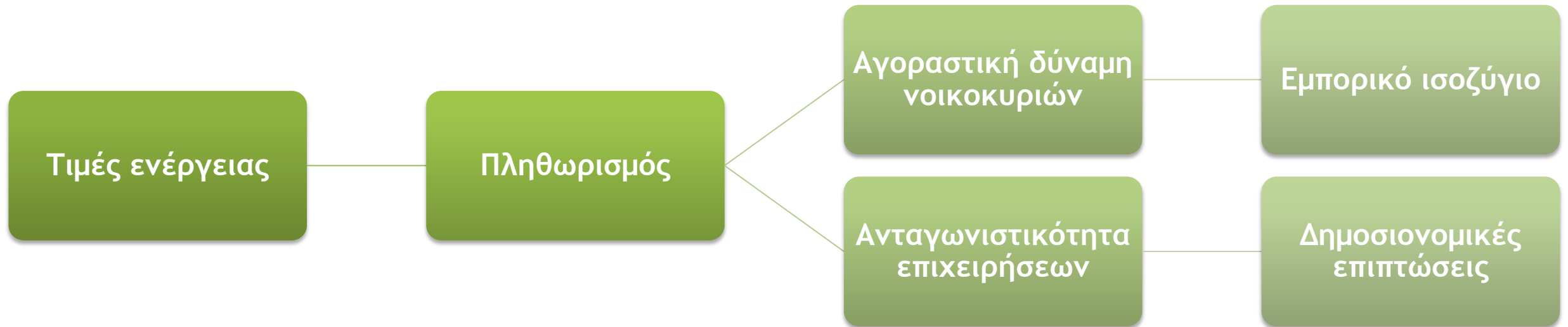

2

Κόστος ενέργειας και ελληνική οικονομία

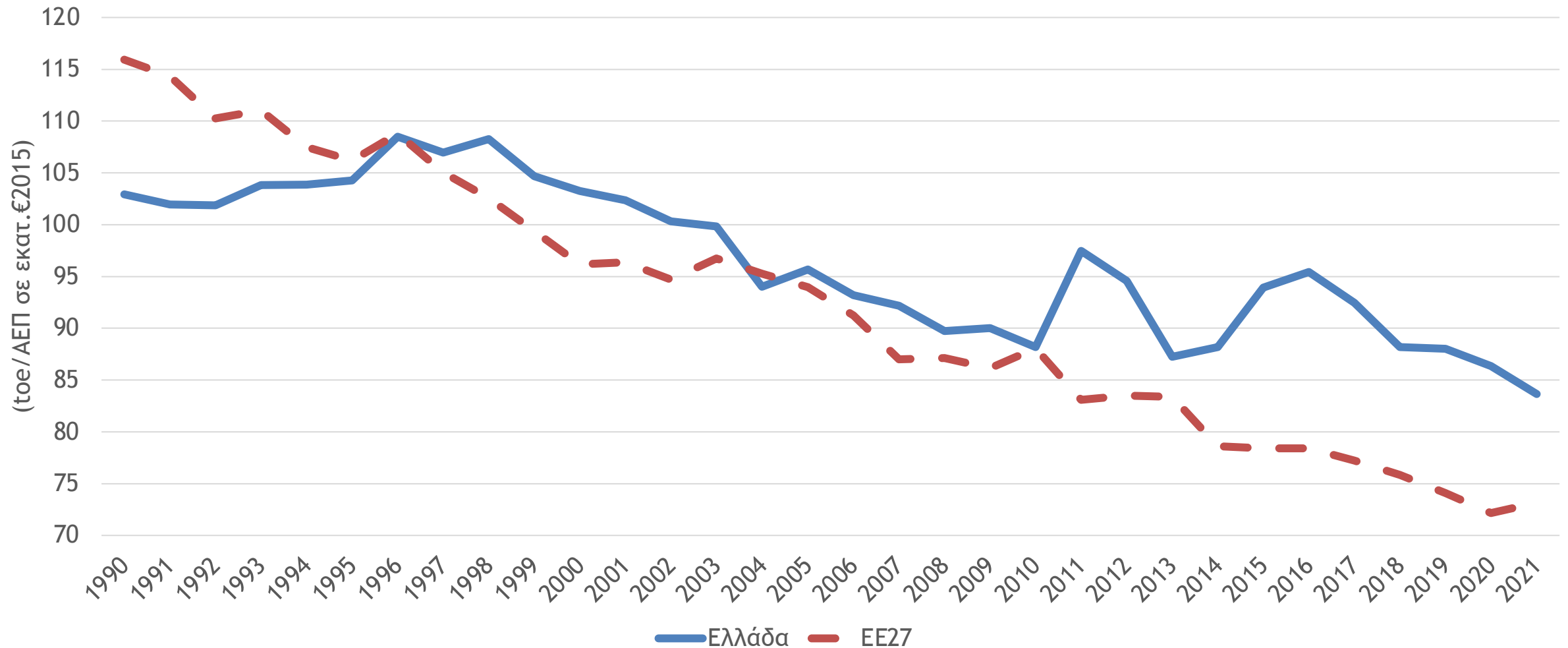

Κανάλια μετάδοσης των τιμών ενέργειας στην οικονομία

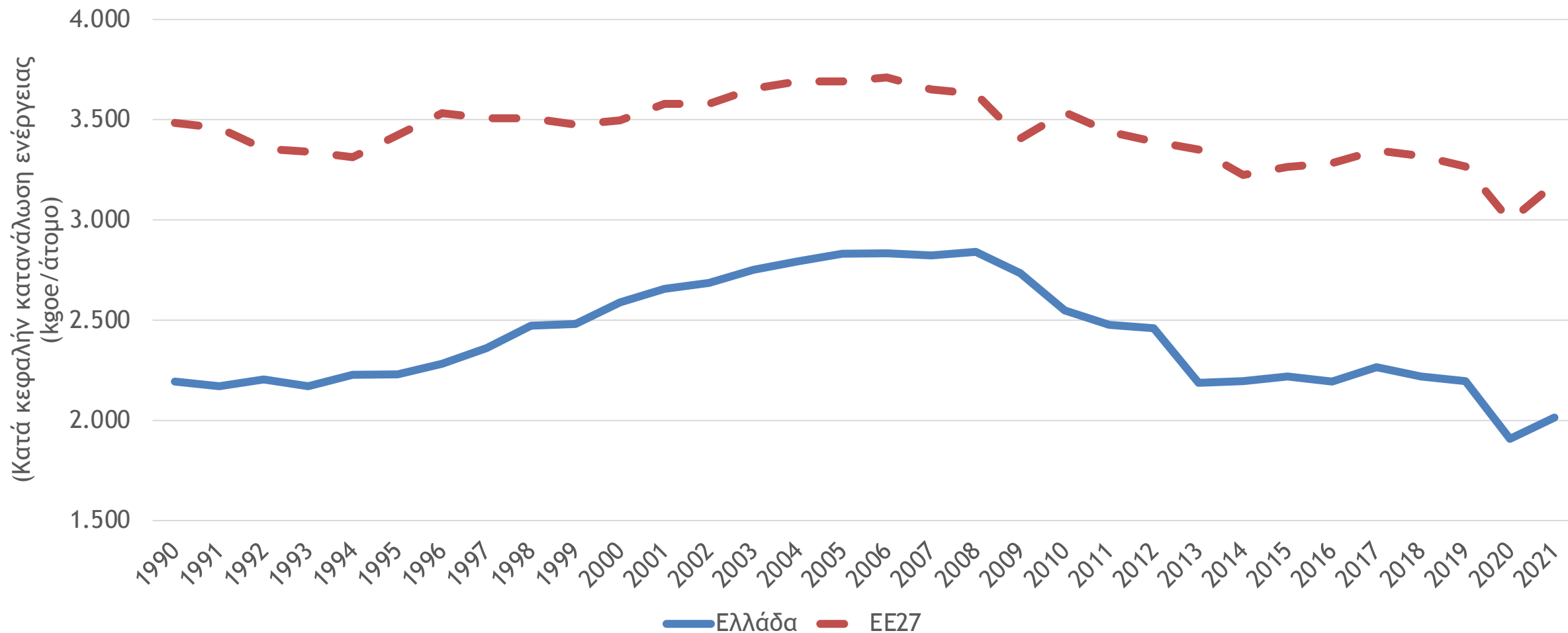
Ένταση τελικής κατανάλωσης ενέργειας

Ένταση τελικής κατανάλωσης ενέργειας (toe/ΑΕΠ σε εκατ.€2015)

Κατά κεφαλήν κατανάλωση ενέργειας

Κατά κεφαλήν κατανάλωση ενέργειας (kgoe/άτομο)

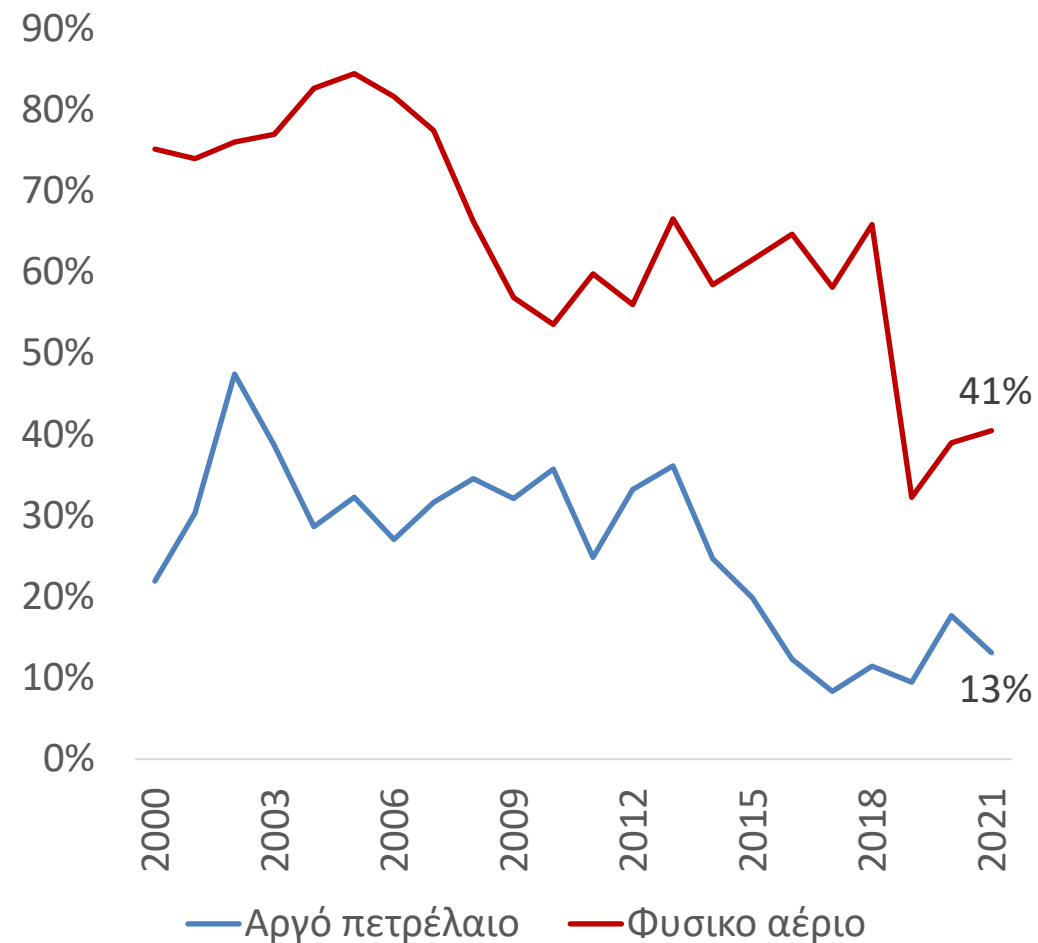

Εξάρτηση από εισαγωγές πρωτογενούς ενέργειας

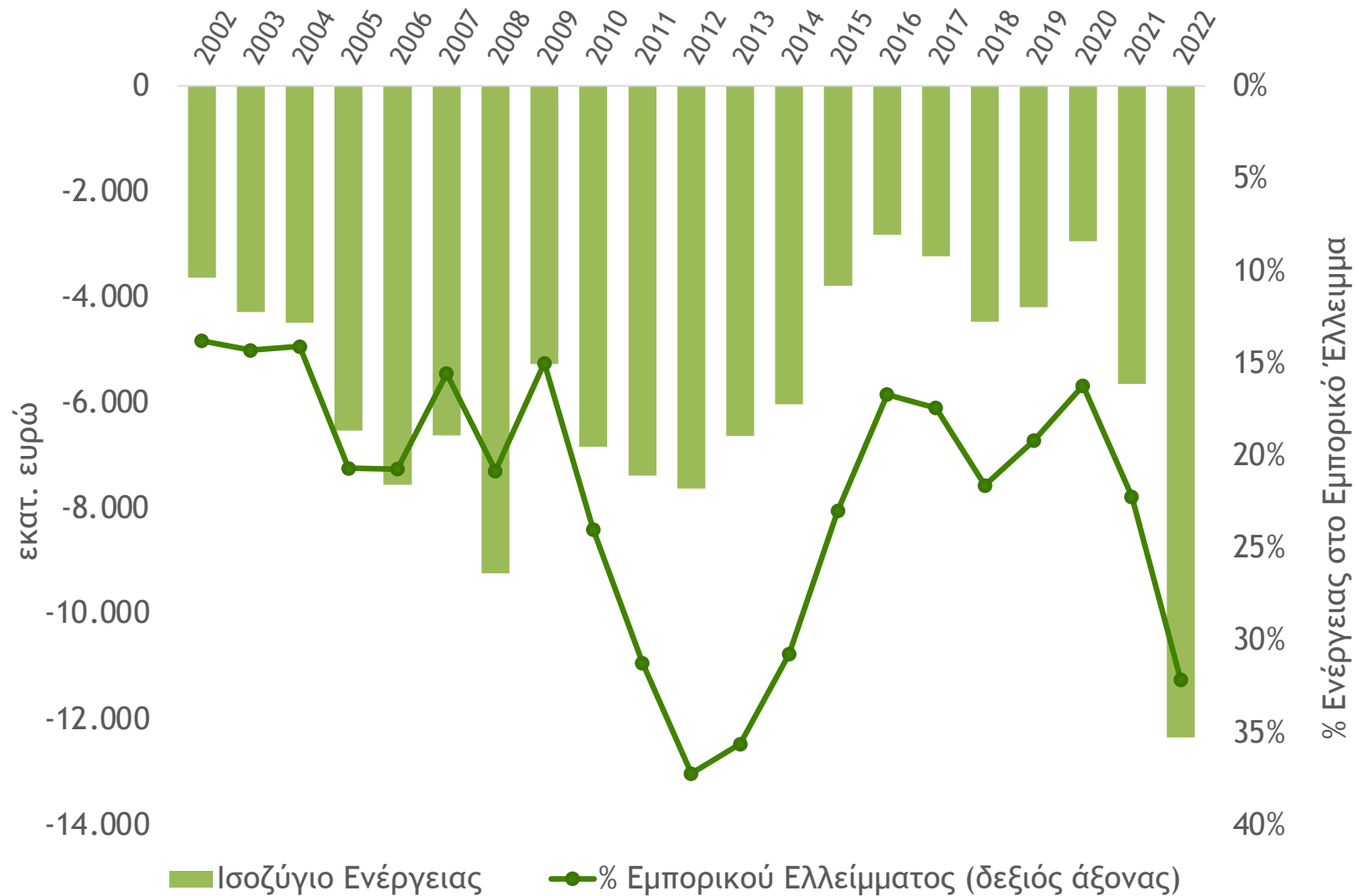
Εισαγωγική εξάρτηση (%)

Μερίδιο εισαγωγών από Ρωσία (%)

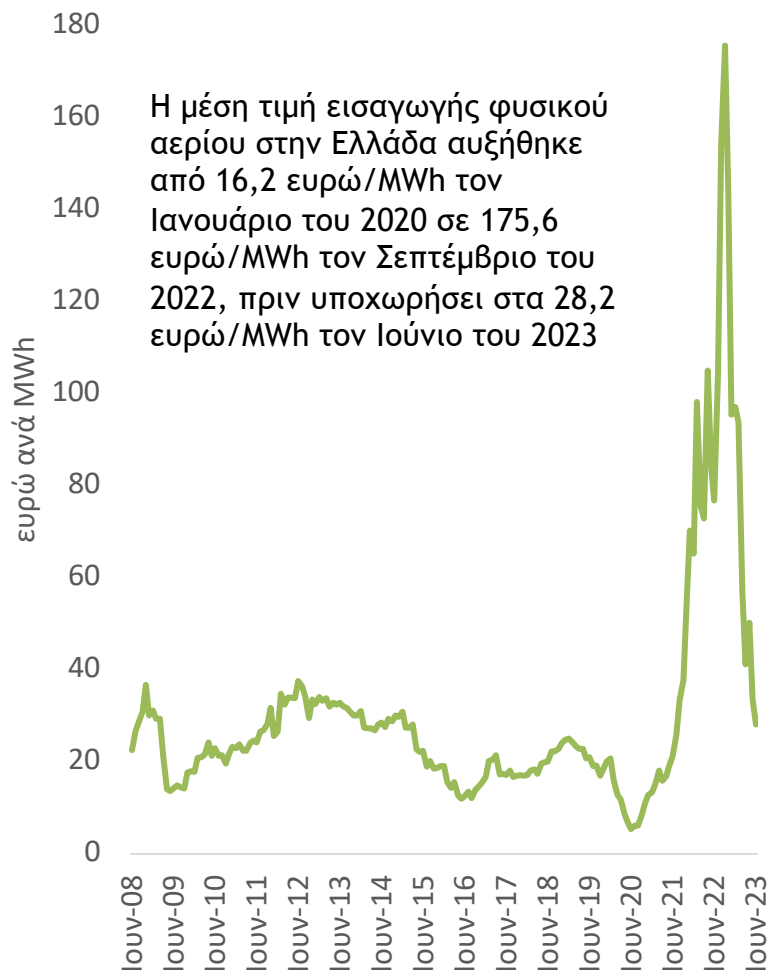
Εμπορικό ισοζύγιο ενέργειας, 2000-2022

- Το εμπορικό έλλειμμα των προϊόντων ενέργειας στην Ελλάδα έφτασε τα €12,4 δισ. το 2022, επίπεδο που αποτελεί ιστορικό υψηλό ωστόσο με χαμηλότερο ποσοστό (32%) στο σύνολο του εμπορικού ελλείμματος από τη διετία 2012-2013 (36%-37%)
- Οι χαμηλότερες τιμές ενέργειας το 2023 θα βελτιώσουν το εμπορικό ισοζύγιο ενέργειας και την επίπτωσή του στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

Τιμές ενέργειας και δικαιωμάτων εκπομπών CO₂

Φυσικό αέριο

Ηλεκτρική ενέργεια

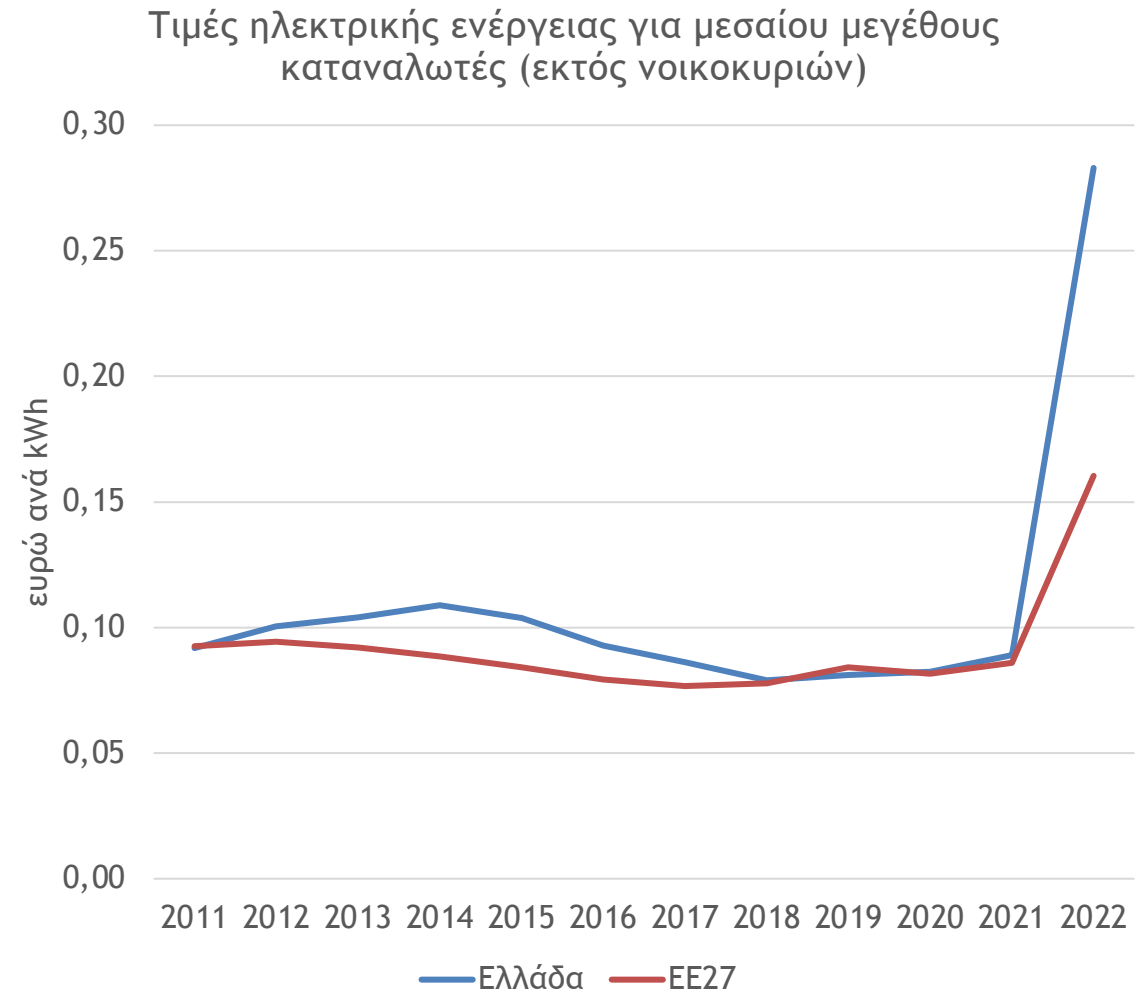
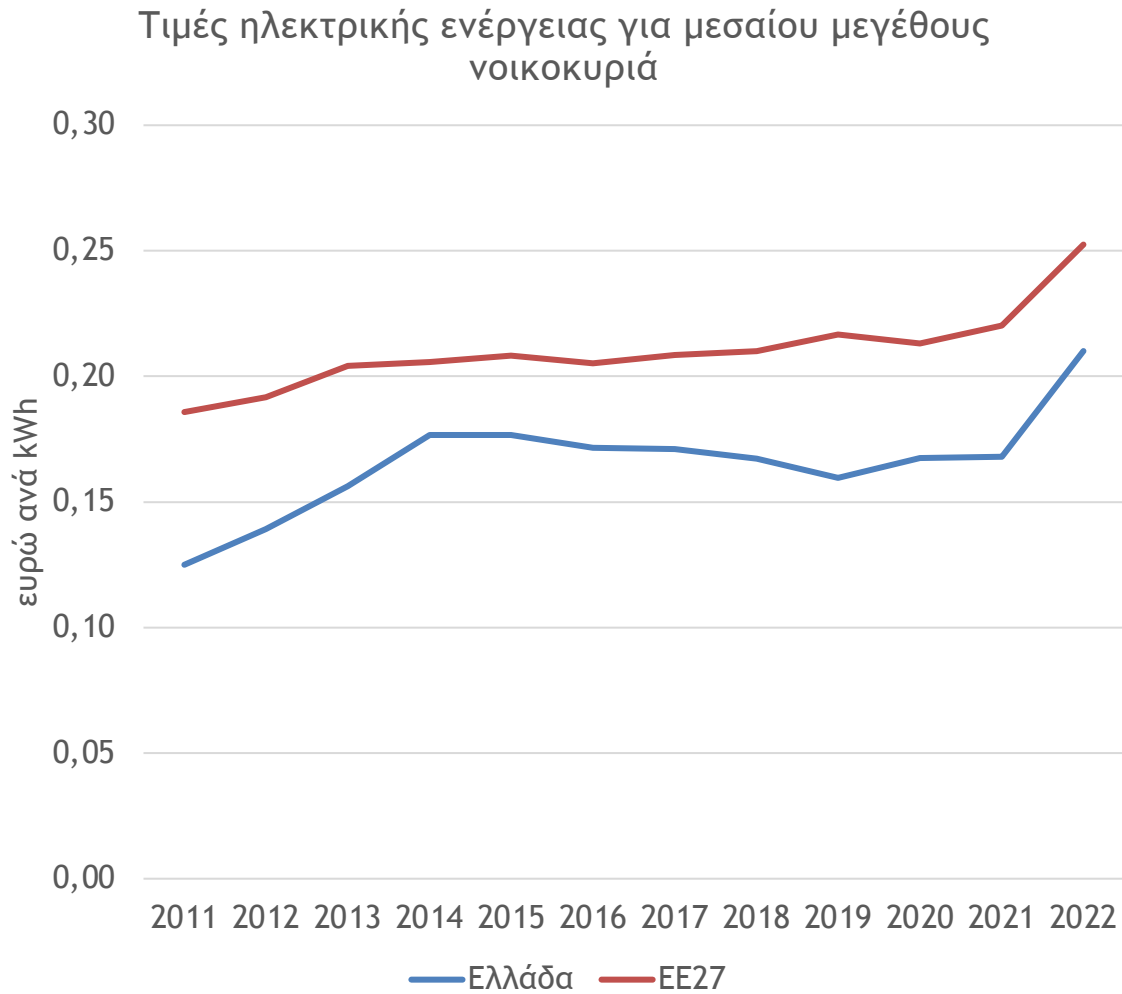

Μέση τιμή EU Allowances (EUA)

Λιανικές τιμές ηλεκτρικής ενέργειας

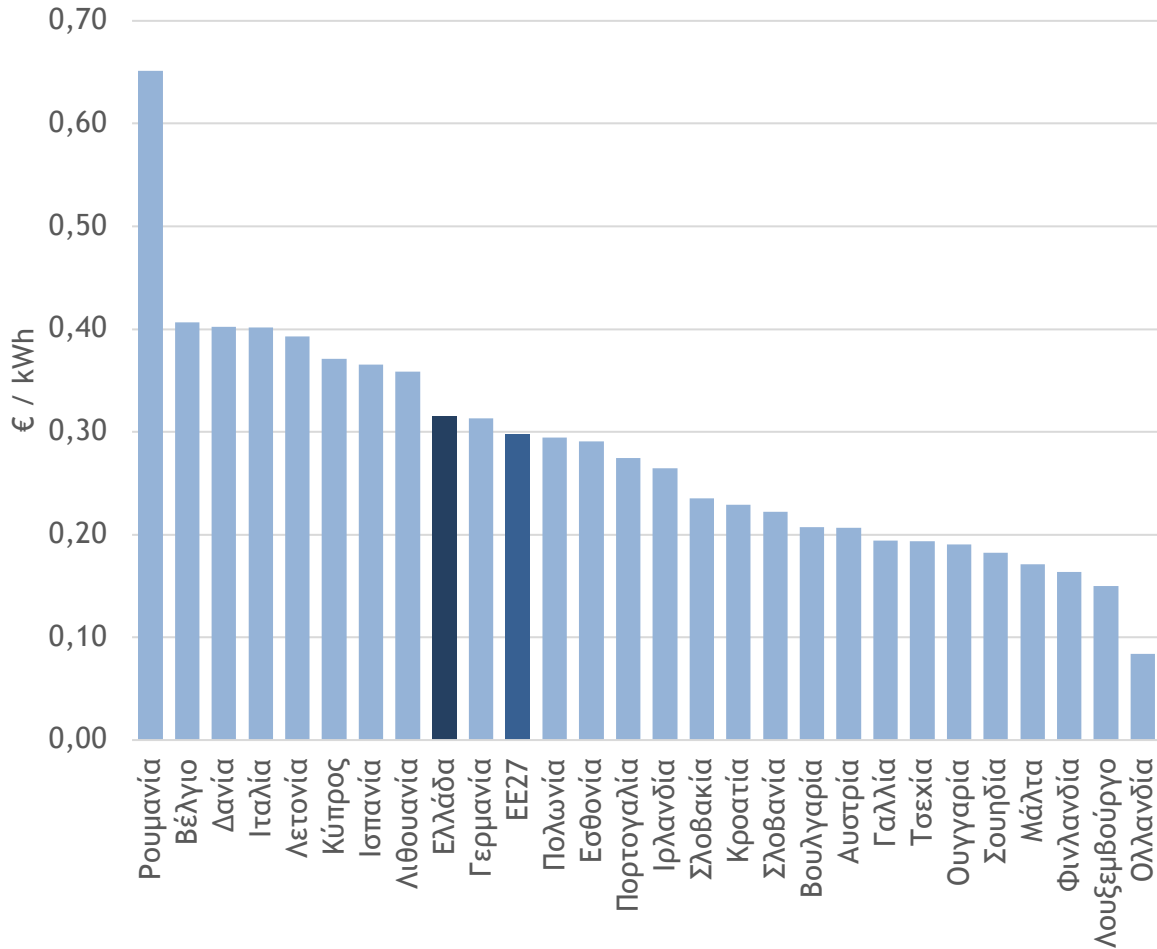
Ελλάδα και ΕΕ27, 2011-2022

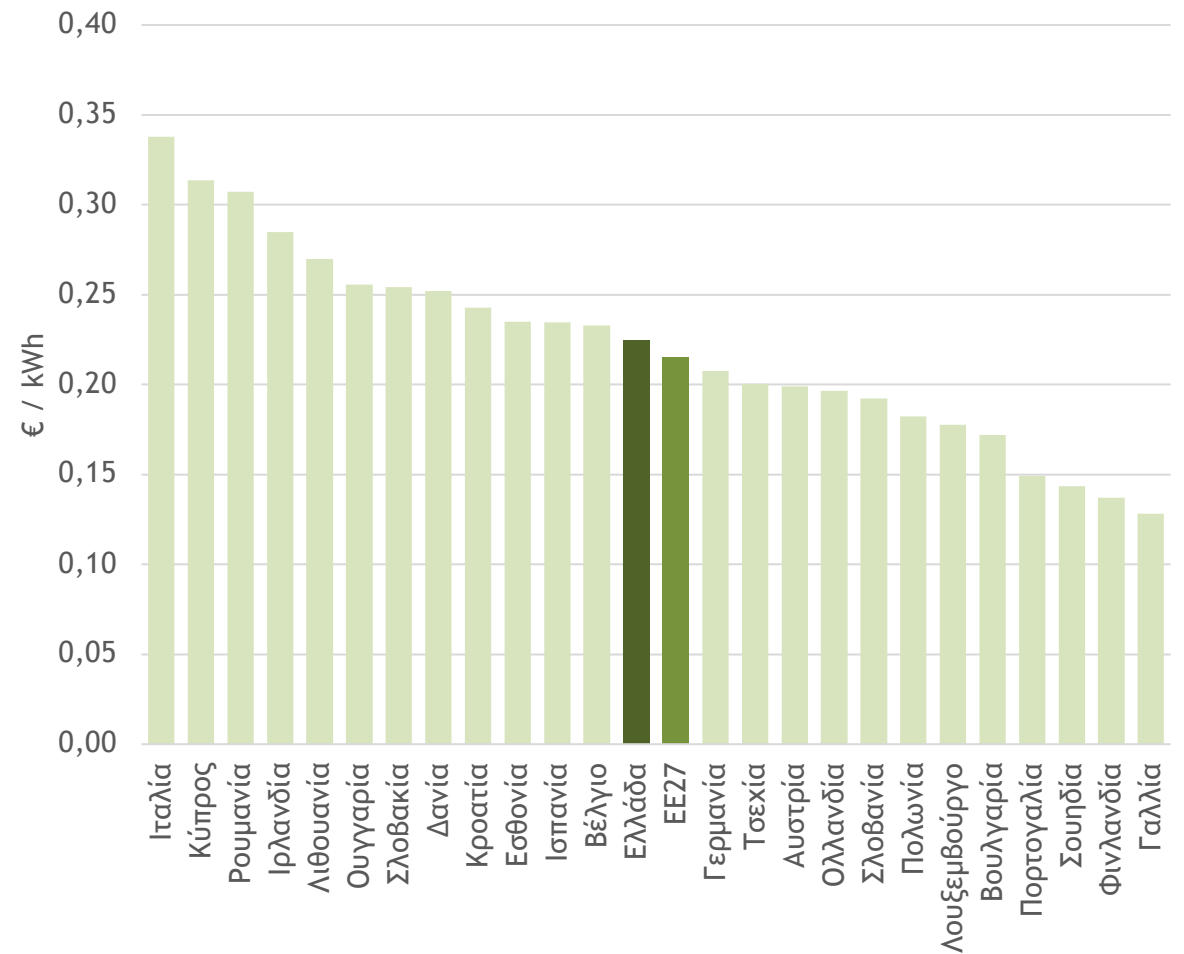
Λιανικές τιμές ηλεκτρικής ενέργειας

Κράτη μέλη ΕΕ, Β Εξάμηνο 2022

Τιμές ηλεκτρικής ενέργειας για νοικοκυριά, Β Εξάμηνο 2022
(σε PPS)

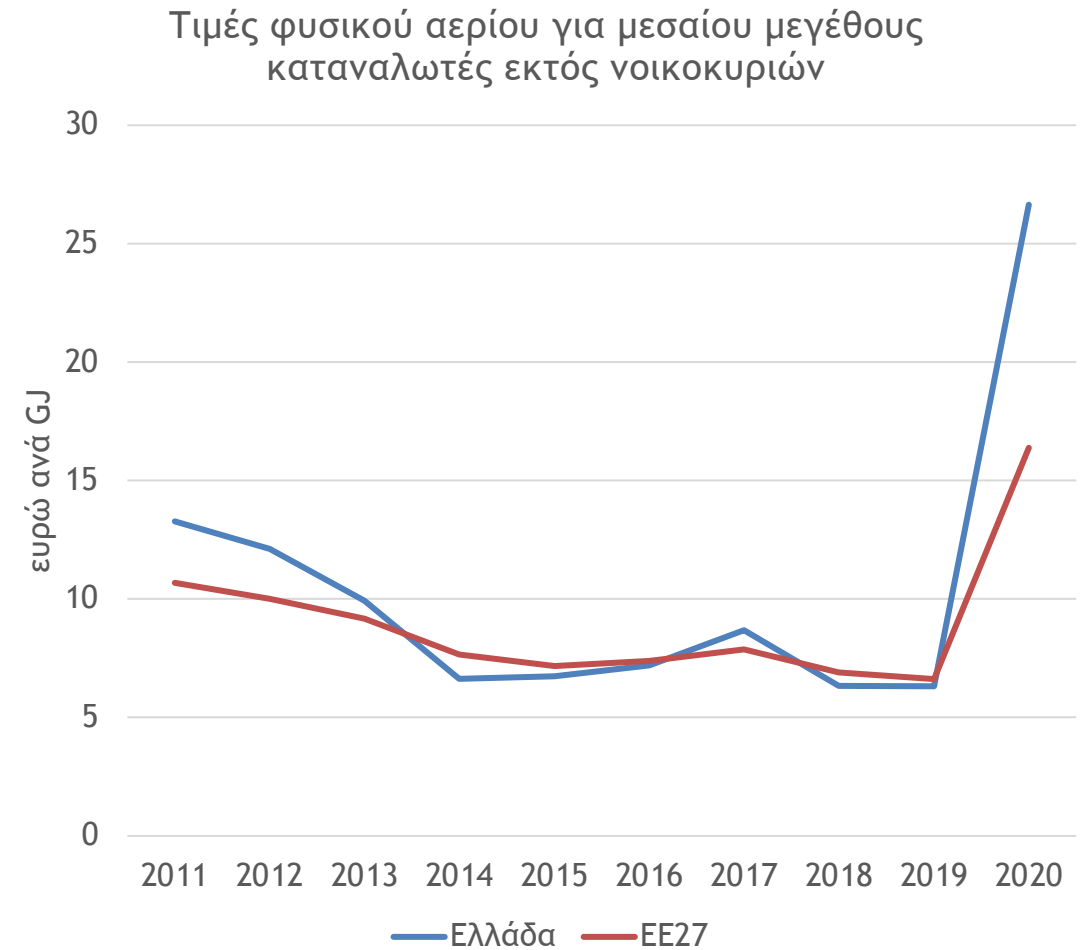
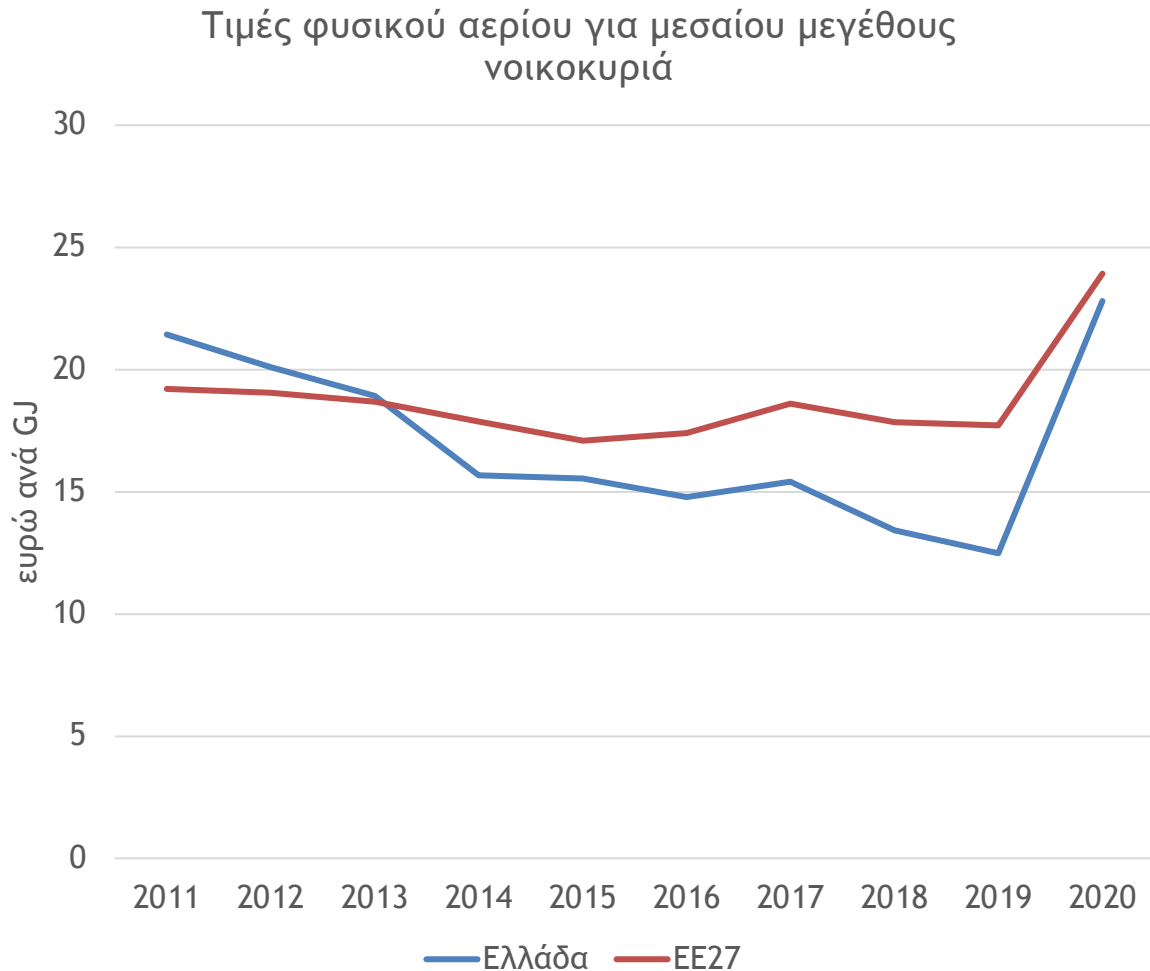

Τιμές ηλεκτρικής ενέργειας για επιχειρήσεις, Β Εξάμηνο 2022
(χωρίς ΦΠΑ και άλλους ανακτώμενους φόρους)

Λιανικές τιμές φυσικού αερίου

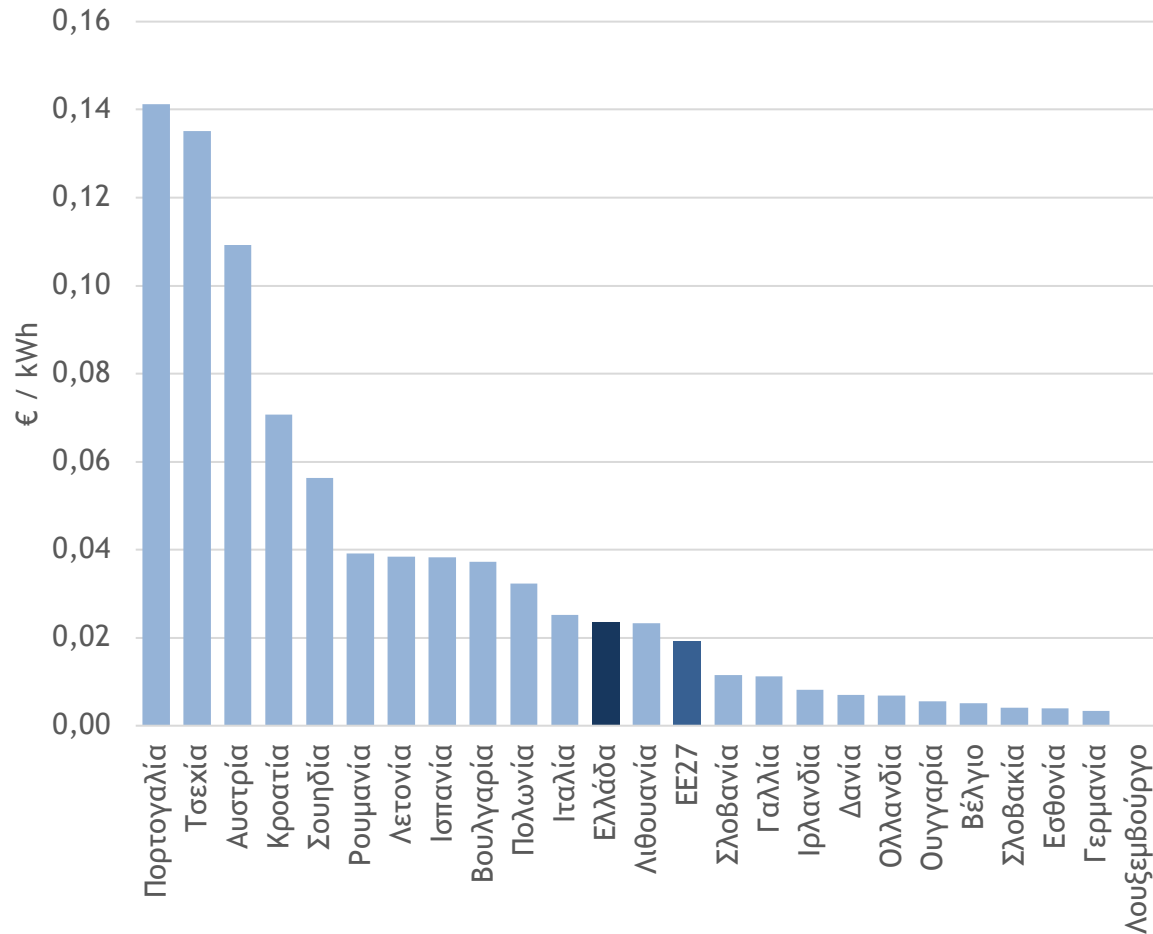
Ελλάδα και ΕΕ27, 2013-2022

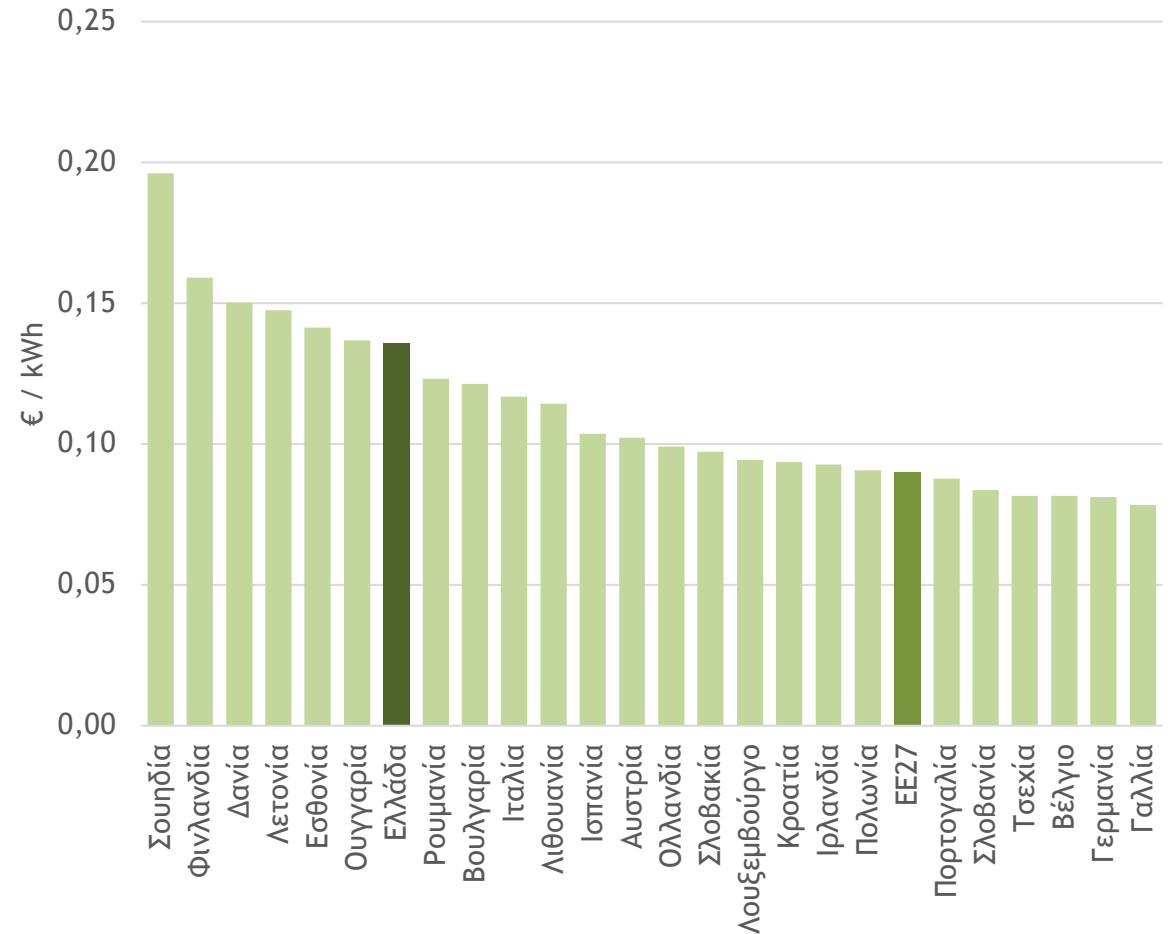
Λιανικές τιμές φυσικού αερίου

Κράτη-μέλη ΕΕ, Β' Εξάμηνο 2022

Τιμές φυσικού αερίου για νοικοκυριά, Β Εξάμηνο 2022 (σε PPS)

Τιμές φυσικού αερίου για επιχειρήσεις, Β Εξάμηνο 2022 (χωρίς ΦΠΑ και άλλους ανακτώμενους φόρους)

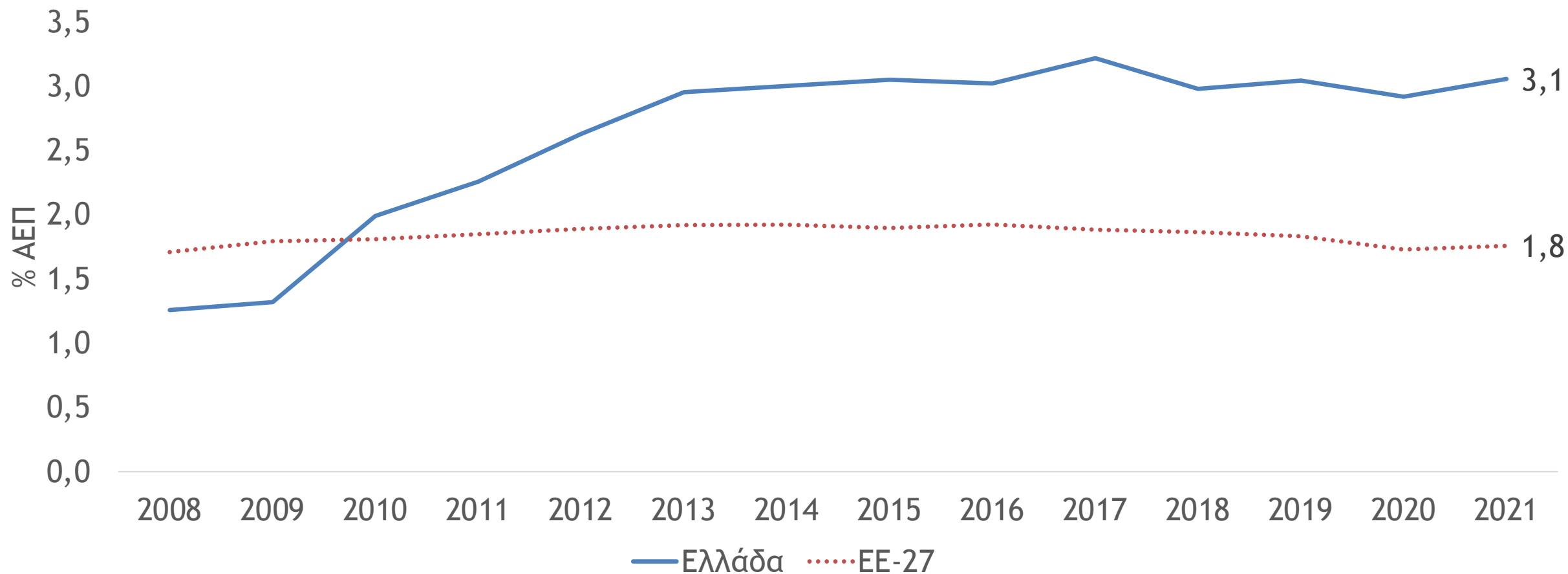
Λιανικές τιμές βενζίνης και πετρελαίου κίνησης

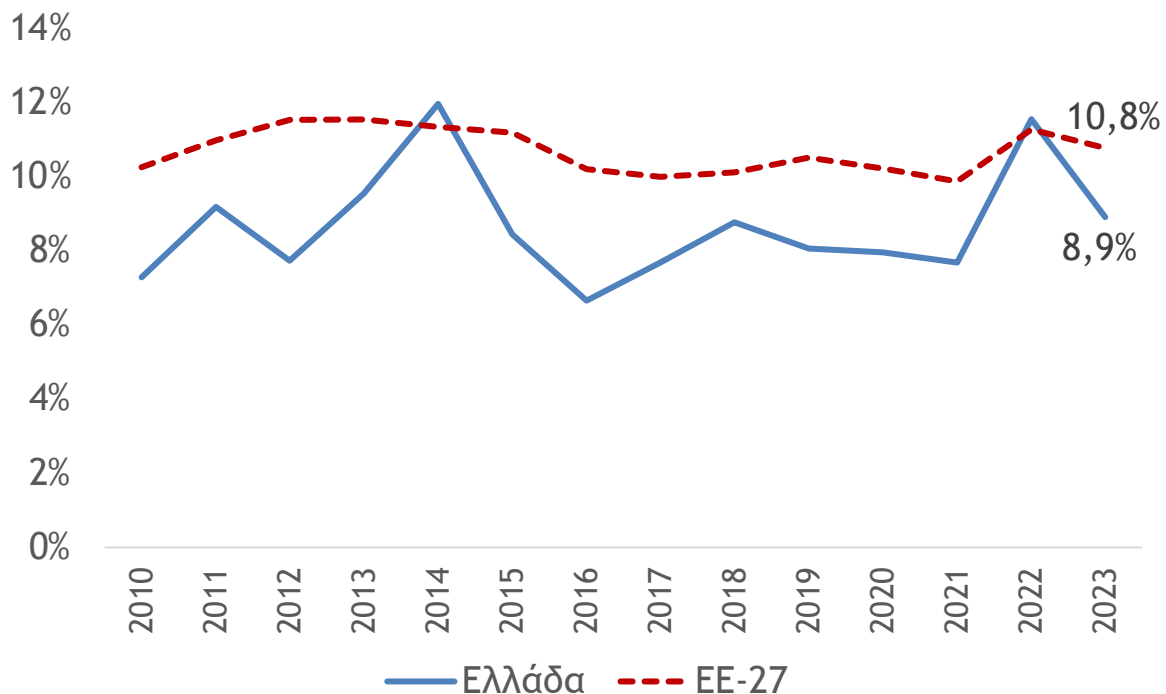
Φορολογικά έσοδα από Ενέργεια

Έσοδα από ειδικούς φόρους στην Ενέργεια ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ-27

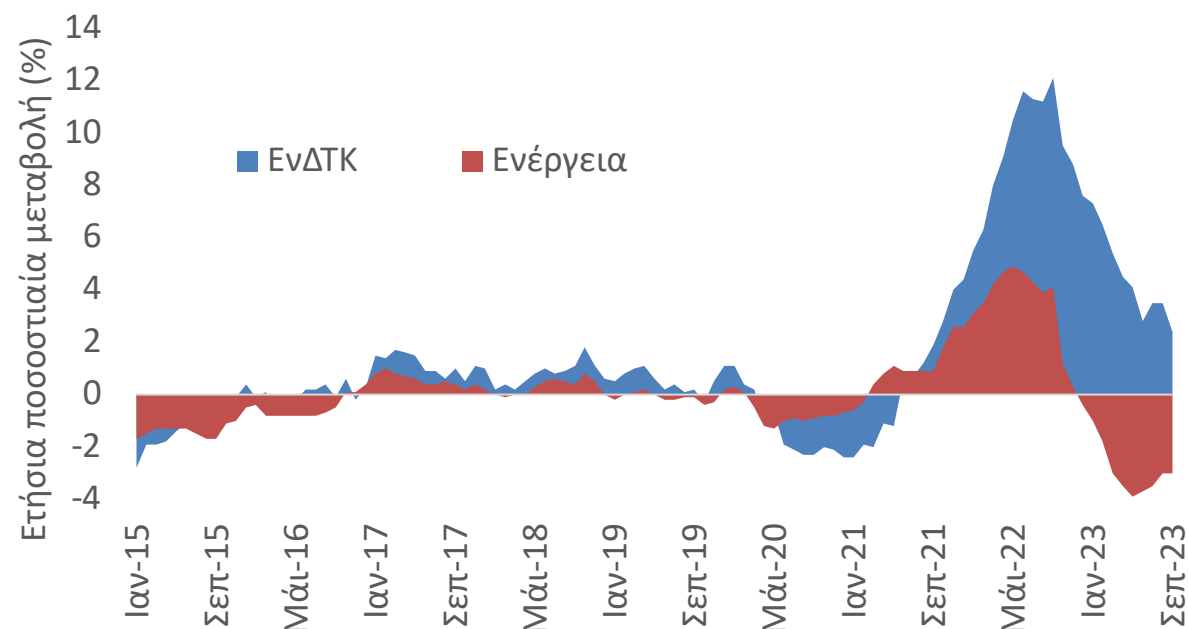
Καταναλωτική δαπάνη για ενέργεια και πληθωρισμός

Καταναλωτική δαπάνη για ενέργεια ως % της συνολικής καταναλωτικής δαπάνης

- Η αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών περιορίστηκε σημαντικά το 2022
- Εγείρονται και ζητήματα διανεμητικών επιπτώσεων, καθώς οι δαπάνες για ενέργεια αποτελούν αναλογικά υψηλότερο τμήμα των δαπανών των φτωχότερων νοικοκυριών

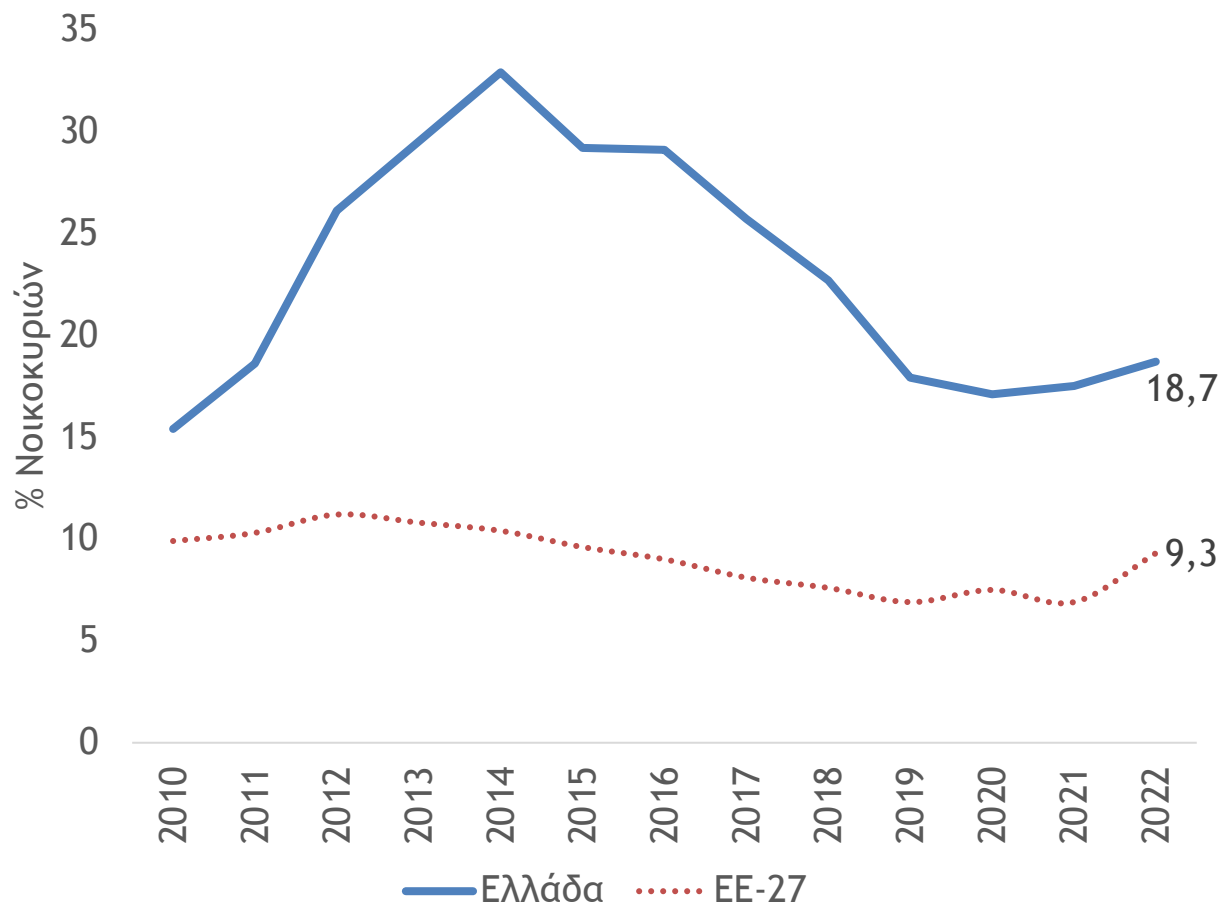
Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή και συμβολή της ενέργειας

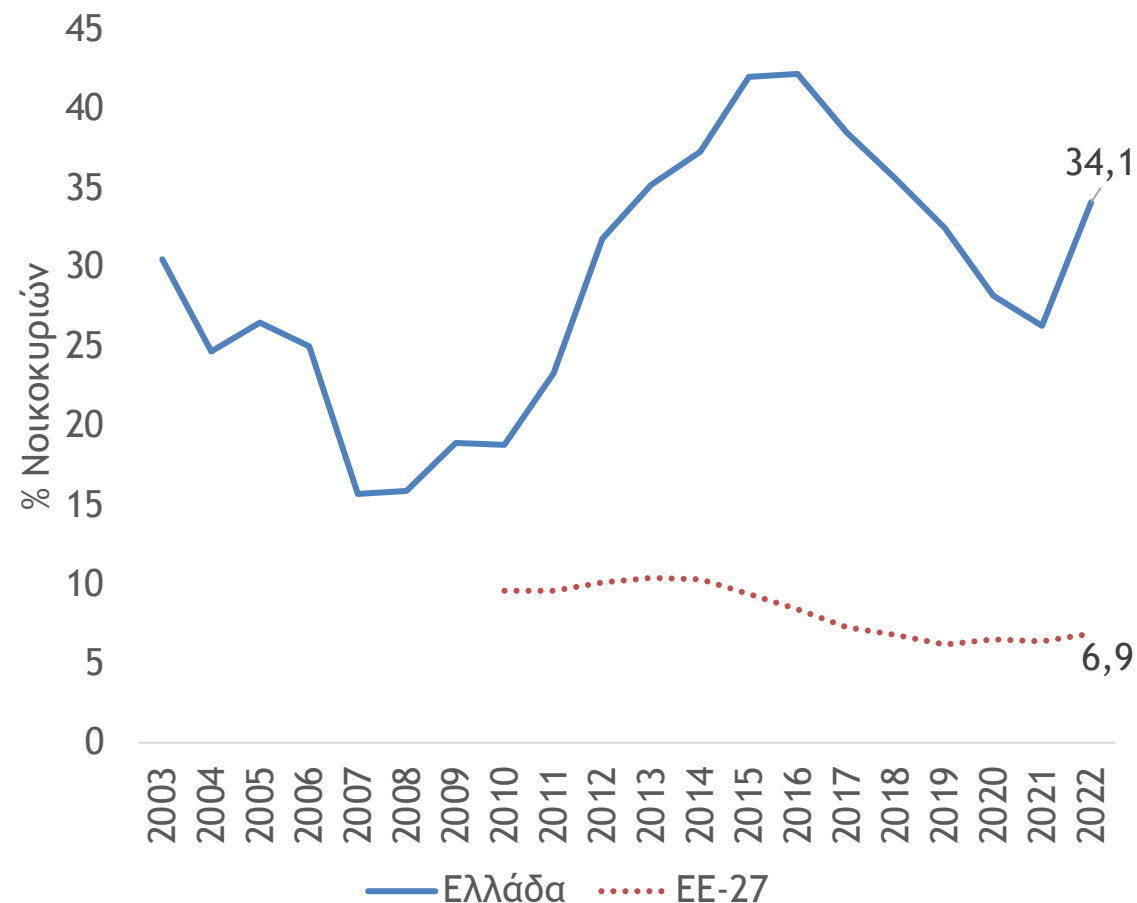
- Η δραματική αύξηση των τιμών ενέργειας το 2022 δημιούργησε άμεσα και έμμεσα ισχυρές πληθωριστικές πιέσεις στην ελληνική οικονομία
- Η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού το 2023 οφείλεται στην υποχώρηση των τιμών ενέργειας, ωστόσο το επίπεδο των τιμών καταναλωτή παραμένει σε υψηλότερο επίπεδο

Ποσοστό νοικοκυριών με αδυναμία διατήρησης επαρκούς θέρμανσης της κατοικίας και ανεξόφλητους λογαριασμούς κοινής ωφέλειας σε Ελλάδα και ΕΕ-27

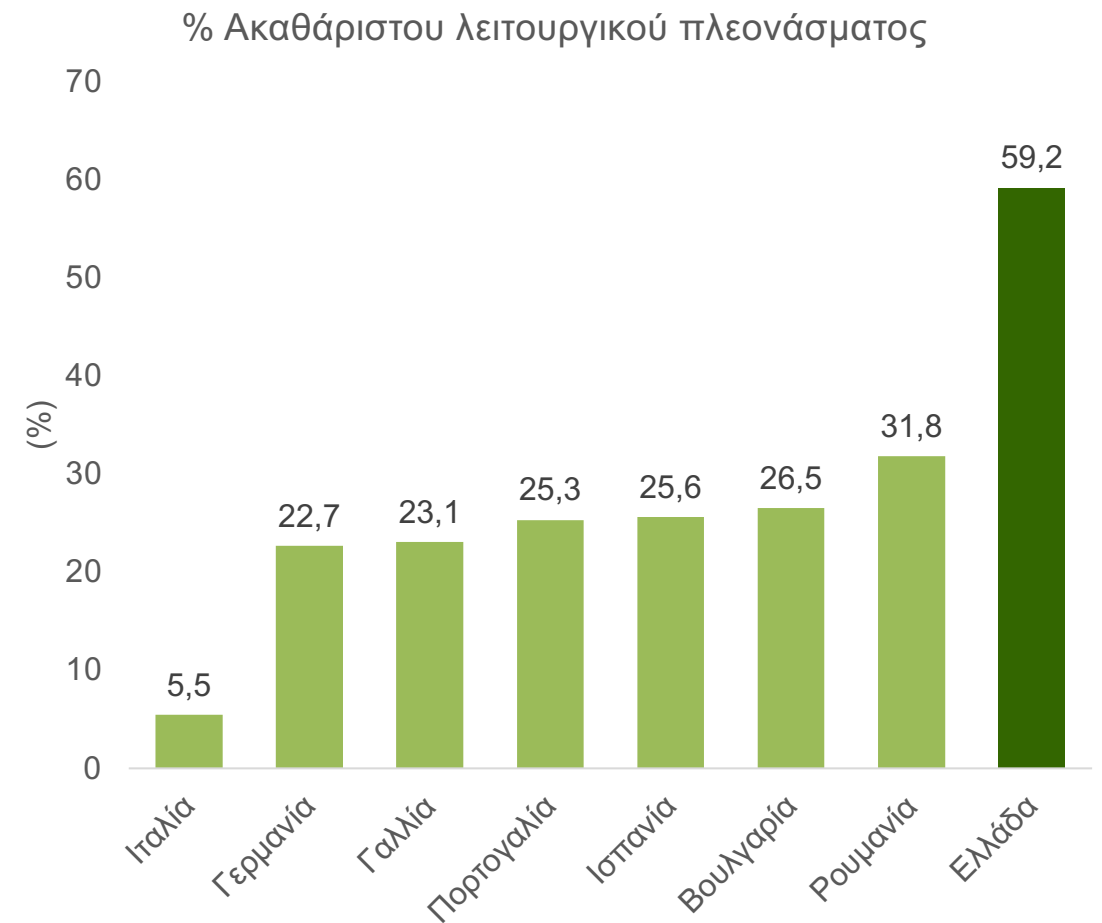
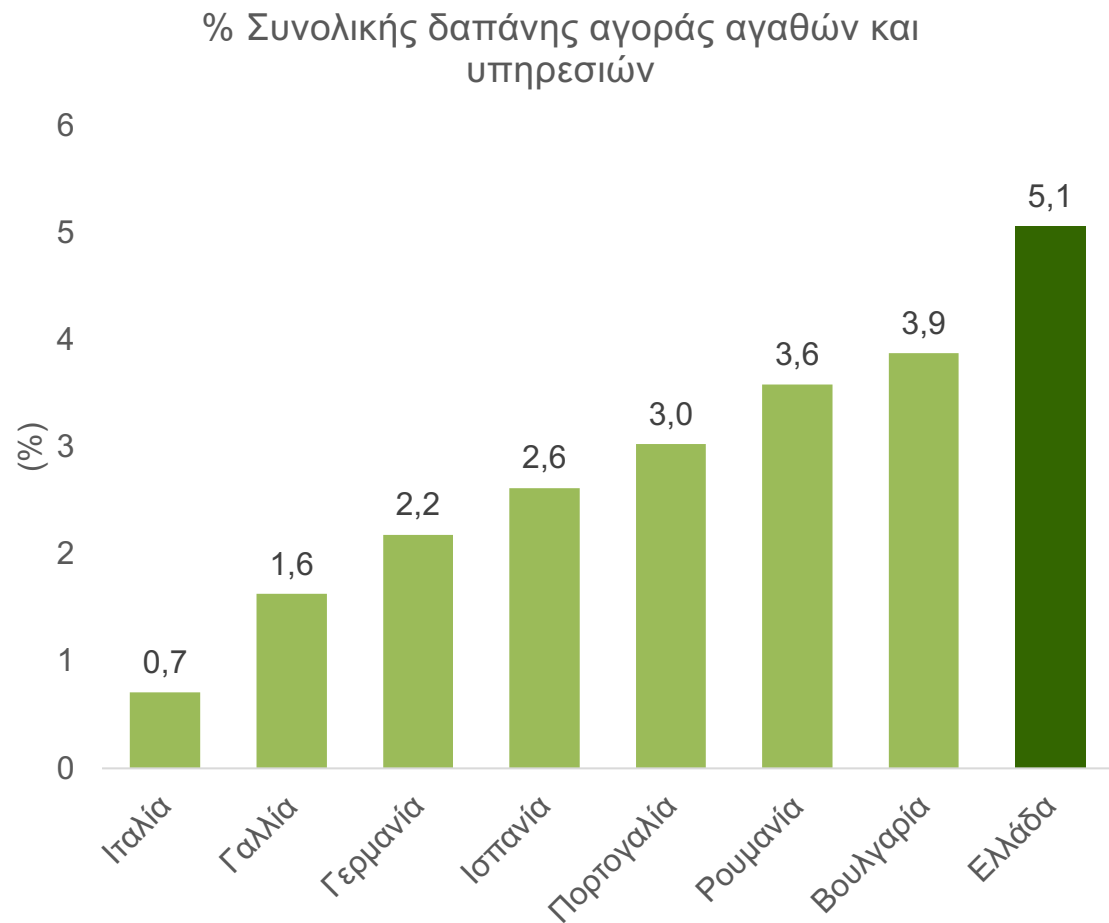
Αδυναμία διατήρησης της κατοικίας με επαρκή θέρμανση

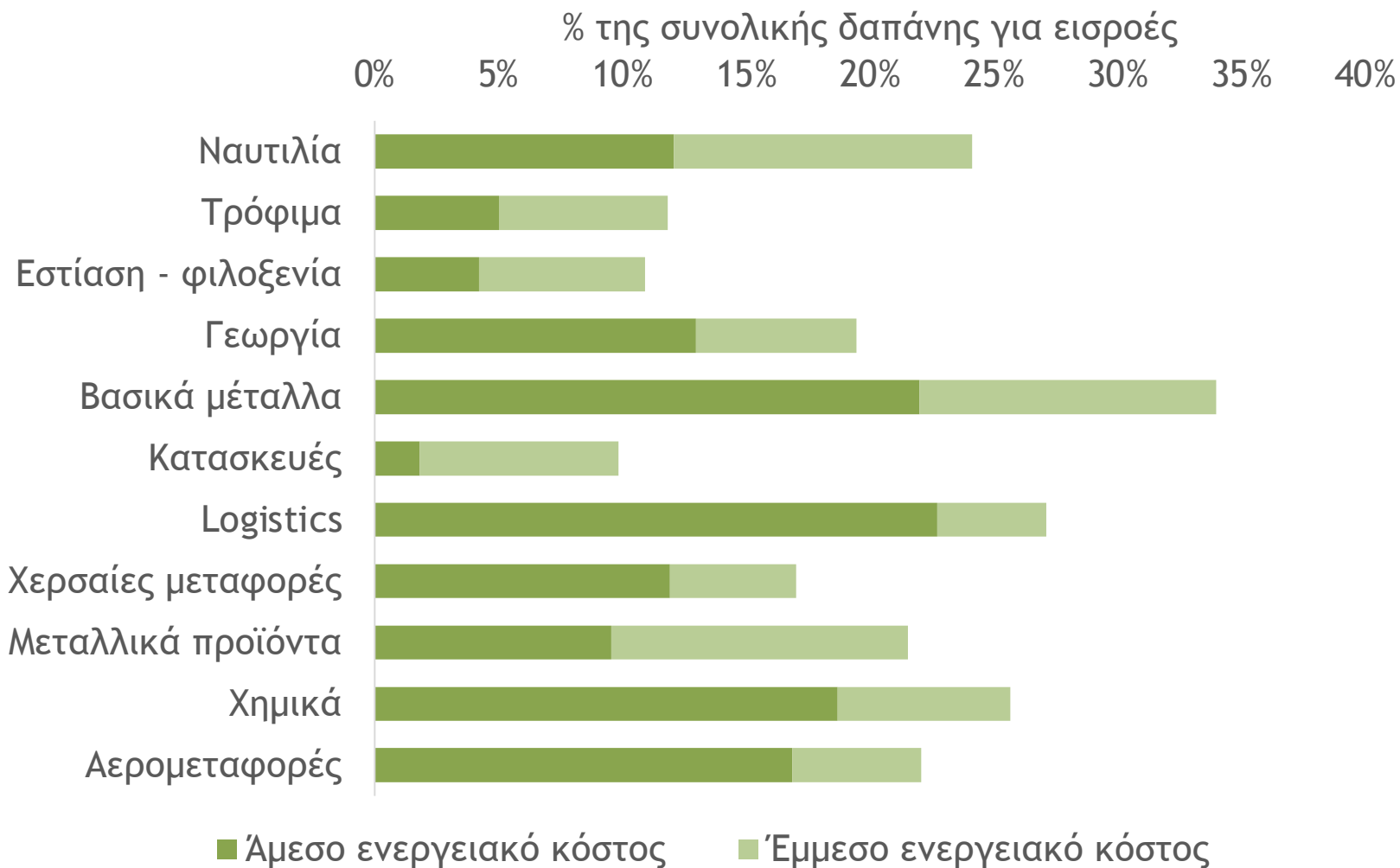
Ποσοστό νοικοκυριών με ληξιπρόθεσμες οφειλές σε λογαριασμούς κοινής ωφέλειας

Ποσοστό δαπάνης ενέργειας ως προς τη συνολική δαπάνη αγοράς αγαθών και υπηρεσιών και ως προς το ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα της Μεταποίησης, 2020

Δαπάνη για ενεργειακά προϊόντα ως ποσοστό της συνολικής δαπάνης για εισροές σε επιλεγμένους κλάδους

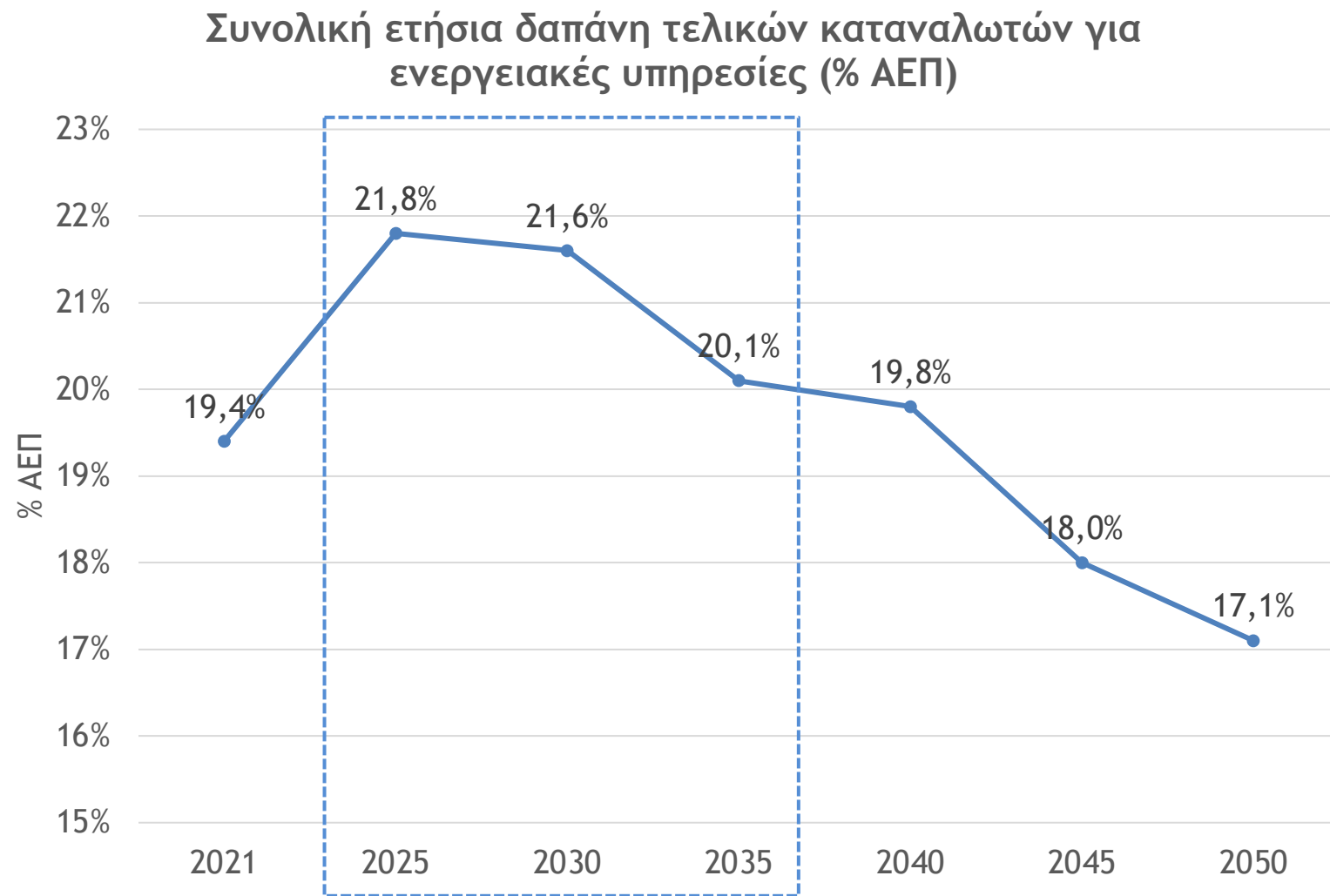
- Κλάδοι όπως τα logistics, η παραγωγή βασικών μετάλλων και χημικών, οι άμεσες δαπάνες για ενεργειακές εισροές αποτελούν μεγάλο μέρος των συνολικών δαπανών τους για εισροές
- Λαμβάνοντας υπόψη και το **έμμεσο ενεργειακό κόστος**, αναδεικνύεται ότι και άλλοι κλάδοι, όπως η ναυτιλία, η παραγωγή μεταλλικών προϊόντων και ο αγροτικός τομέας, έχουν εξίσου σημαντική έκθεση και επιπτώσεις από τις υψηλές τιμές ενέργειας

3

Προοπτικές και προκλήσεις

Ετήσια δαπάνη τελικών καταναλωτών για ενεργειακές υπηρεσίες % ΑΕΠ

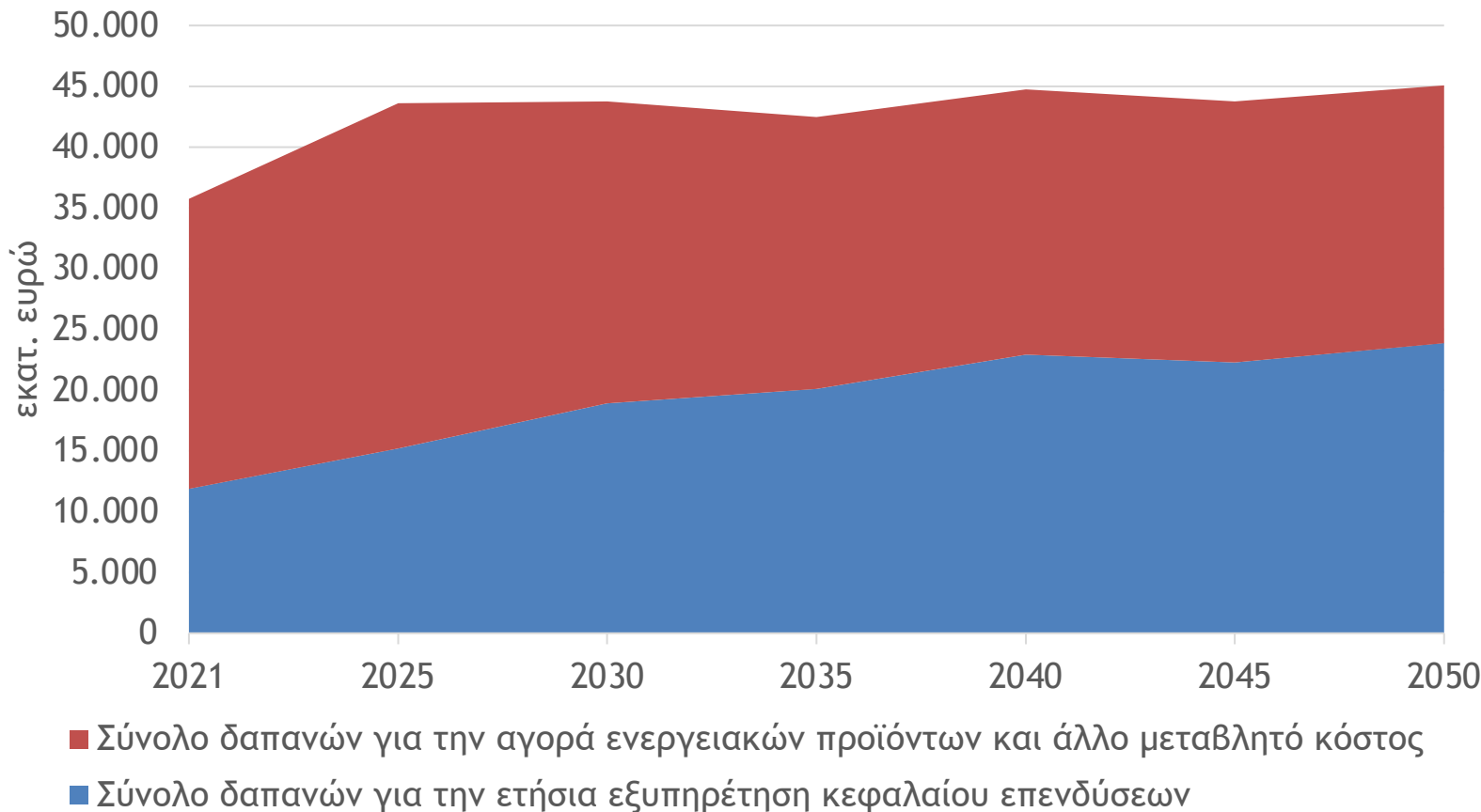

- Η πορεία προς κλιματική ουδετερότητα της οικονομίας μέχρι το 2050 θα επηρεάσει το κόστος ενέργειας στην Ελλάδα
- Η ετήσια δαπάνη των τελικών καταναλωτών για ενεργειακές υπηρεσίες εκτιμάται μεγαλύτερη κατά περίπου 2 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ μέχρι το τέλος της δεκαετίας
- Προοπτική για αποκλιμάκωση της (ως % του ΑΕΠ) μετά το 2040 (vs 2021)

Ετήσια δαπάνη τελικών καταναλωτών για ενεργειακές υπηρεσίες

Αγορά ενεργειακών προϊόντων και εξυπηρέτηση κεφαλαίου επενδύσεων

Συνολική ετήσια δαπάνη τελικών καταναλωτών για ενεργειακές υπηρεσίες ανά κατηγορία (εκατ. ευρώ)

- Στο σενάριο επίτευξης του ενδιάμεσου (2030) και τελικού (2050) στόχου της κλιματικής ουδετερότητας ολόενα και μεγαλύτερο ποσοστό των ετήσιων δαπανών για προμήθεια ενεργειακών υπηρεσιών θα αφορά στην εξυπηρέτηση του κεφαλαίου επενδύσεων και αγοράς διαρκών καταναλωτικών αγαθών

Κρίσιμοι παράγοντες για την υλοποίηση επενδύσεων:

- Πρόσβαση σε χρηματοδότηση
- Κόστος χρηματοδότησης
- Κίνητρα
- Εγχώρια συμμετοχή στην υλοποίηση

Προοπτικές και προκλήσεις: ειδικά

- Βραχυπρόθεσμα: Υψηλή μεταβλητότητα αγορών ενέργειας και κόστους ενέργειας - κρατική παρέμβαση και εργαλεία
- Κόστος ενέργειας: Μεσοπρόθεσμα μεγαλύτερη σταθερότητα, αλλά καμία διασφάλιση ότι θα είναι διεθνώς ανταγωνιστικό
- Ενεργειακή Μετάβαση: Ερωτήματα για Επενδύσεις, Χρηματοδότηση, Δημοσιονομικά, Επιτόκια, Νομισματική πολιτική, stranded assets, Παραγωγικότητα, Εγχώρια συμμετοχή
- Επέκταση ρόλου του carbon pricing και επιπτώσεις σε τομείς και νοικοκυριά - διανεμητικές επιπτώσεις

Προοπτικές και προκλήσεις: ευρύτερα

- Διπλή πίεση (δημογραφική και δημόσιου χρέους), μεσοπρόθεσμα, στην Ελληνική οικονομία.
- Διολίσθηση σχετικής ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής οικονομίας.
- Αύξηση παγκόσμιας αβεβαιότητας - η ανάγκη αντιστάθμισης ρίσκου, αυξάνει το κόστος.
- Υψηλότερο σταθερό κόστος σε σχέση με το μεταβλητό - ανάγκη χρηματοδότησης και επενδύσεων εμπροσθοβαρώς, σε καθεστώς υψηλών επιτοκίων και περιβάλλον υψηλού δημόσιου χρέους.
- Γεωπολιτική δυναμική: εξισορρόπηση μεγέθυνσης με πράσινη μετάβαση.